NR. 1. WTOREK 18 LIPCA. 1911.

DZIENNIK XI. ZJAZDU

LEKARZY I PRZYRODNIKÓW POLSKICH W KRAKOWIE

Członkowie Zjazdu otrzymują „Dziennik“ bezpłatnie. Nadto nabywać można „Dziennik“ w Biurze dzienników J. Hopcasa i A. Salomonowej (Sławkowska 2) po 30 hal. za zeszyt.

Program Zjazdu.

Poniedziałek, 17 lipca b. r.

O godz. 6-tej wieczorem, w sali Towarzystwa Lekarskiego, odbędzie się Obchód jubileuszowy »Przeglądu Lekarskiego«.

O godzinie 9-tej wieczorem Zebranie towarzyskie, celem wzajemnego poznania się w salach Grand Hotelu.

Wtorek, 18 lipca b. r.

O godz. 8-mej rano odprawionem zostanie Nabożestwo w kościele Akademickim św. Anny.

O godzinie 9-tej rano otwarcie Zjazdu i I-sze Posiedzenie Ogólne z odczytem prof. Dra Eug. Romera: »O krajobrazie« w sali Starego Teatru.

Po posiedzeniu otwarcie Wystawy balneologicznej i farmaceutycznej w gmachu Akademii handlowej.

Popołudniu od godz. 3—6 odbywać się będą posiedzenia poszczególnych Sekcyj.

O godz. 9-tej wieczorem, w salach Starego Teatru Raut, wydany przez Komitet Gospodarczy, na cześć Gości XI Zjazdu Lekarzy i Przyrodników.

Środa, 19 lipca b. r.

Od godz. 9—12 przedpołudniem i od 3—6 popołudniu, posiedzenia Sekcyj.

O godz. 9-tej wieczorem, swobodne Zebranie Towarzyskie w salach Grand Hotelu.

Czwartek, 20 lipca b. r.

Od godz. 9—12 przedpołudniem i od 3—6 popołudniu, posiedzenia Sekcyj.

O godz. 9-tej wieczorem, w salach Starego Teatru, Raut, wydany przez Prezydyum i Radę m. Krakowa, na cześć XI Zjazdu.

Piątek, 21 lipca b. r.

O godz. 9-tej rano w salach Starego Teatru, Zamknięcie XI Zjazdu i II-gie Ogólne Posiedzenie, z odczytem Dr. H. Święcickiego »O estetyce w medycynie«.

Popołudniu zwiedzanie kopalni wielickiej; wieczorem odjazd wycieczki do Zakopanego.

Sobota, 22 lipca b. r.

Odjazd wycieczki geologicznej do Tatr.

Biuro Zjazdu, gdzie będą wydawane legitymacye członkom XI Zjazdu, poczta zjazdowa oraz kasa Zjazdu, funkcyonować będzie w Uniwersytecie Jagiel. (Colegium novum), począwszy od poniedziałku dn. 17 lipca, od godz. 9-tej rano, przez cały czas trwania Zjazdu.

Biuro mieszkaniowe będzie jedno na dworcu kolejowym, a drugie w Uniwersytecie Jagiell. (Collegium novum).

Sprawozdanie Delegacyi stałej Zjazdów lekarzy i przyrodników polskich.

Z drugiego okresu jej urzędowania (1907—1911).

X. Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w r. 1907 wybrał Delegacyę stałą, do której weszli jako członkowie:

Prof. Dr Władysław Bylicki ze Lwowa.
Prof. Dr Stanisław Ciechanowski z Krakowa.
Prof. Dr Emil Godlewski jun. z Krakowa.
Prof. Dr Julian Kosiński z Warszawy.
Dr August Kwaśnicki z Krakowa.
R. dw. Dr Józef Merunowicz ze Lwowa.
Dr Heliodor Święcicki z Poznania.
Jako zastępcy:
P. Leski z Warszawy.
Dr Stanisław Łazarewicz z Poznania.
Prof. Dr Józef Morozewicz z Krakowa.
Dr Karol Rychliński z Warszawy.
Prof. Dr Stanisław Twardowski ze Lwowa.

Delegacya ta natychmiast, t. j. 25. lipca 1907 ukonstytuowała się, wybierając prezesem R. dw. Dra Merunowicza, wiceprezesem Prof. Dra Bylickiego, I. sekretarzem Prof. Dra Ciechanowskiego, II. sekretarzem Prof. Dra Godlewskiego, skarbnikiem Dra Kwaśnickiego.

Okres urzędowania tej Delegacyi przeciągnął się nadspodziewanie o jeden rok, trwał więc 4 lata, w ciągu których odbyła Delegacya 3 posiedzenia.

Delegacya odebrała i wysłała przeszło 400 pism i listów, przeważnie dotyczących wykonania uchwał Zjazdu.

Stosownie do § 5 i 26 ustawy Zjazdów odebrała Delegacya w roku 1908 akta i fundusze od Wydziału gosp. X. Zjazdu, a sprawdziwszy rachunki, udzieliła z nich Wydziałowi absolutoryum, akta zaś złożyła w archiwum swojem, mieszczącem się w Domu Towarzystwa lekarskiego

krakowskiego. Według uchwały X. Zjazdu miała Warszawa być miejscem XI. Zjazdu; gdy się to jednak po dokładnem zbadaniu sprawy okazało niemożliwe, uchwaliła Delegacya (na mocy § 16. ustawy Zjazdów) zwołać Zjazd ten do Krakowa.

Z początkiem r. 1909 zaprosiła Delegacya na przewodniczącego Wydziału gospodarczego przyszłego Zjazdu przyrodników i lekarzy, który się odbyć miał w r. 1910, Prof. Dra Juliusza Nowaka, a na jego zastępców Prof. Dra Edwarda Janczewskiego i Prof. Dra Walerego Jaworskiego. Na propozycyę Wydziału gospodarczego zgodziła się następnie Delegacya na odłożenie XI. Zjazdu o jeden rok, mianowicie na r. 1911, przyjmując jako powód odłożenia fakt, że w r. 1910 w Krakowie cały szereg zakładów przyrodniczych i lekarskich znajdował się w okresie przebudowania lub budowy, że natomiast w r. 1911 przynajmniej część tych instytutów mieć będzie nowe pomieszczenie, a urządzenie tych pracowni i zakładów przedstawiać będzie interes naukowy dla uczestników Zjazdu.

Delegacya starała się w okresie swej działalności wypełnić zadanie, które w myśl ustawy Zjazdów przypada jej w udziale, t. j. dążyć do wykonania uchwał Zjazdu. Rzeczywiste wykonanie uchwał jest jednak w każdym razie w bardzo znacznym stopniu od Delegacyi Zjazdów niezależne. Uchwały i rezolucye Zjazdów kierują się przeważnie do najrozmaitszych władz i instytucyi, towarzystw, kół społecznych i t. d., na które Delegacya może oddziaływać tylko pośrednio przez przypominanie uchwał Zjazdu, powołując się przytem na znaczenie wyników obrad ludzi fachowo wykształconych i ze wszech miar kompetentnych w wydawaniu opinii. Ale wobec tego istotne zadanie Delegacyi ogranicza się właściwie do informowania tych władz, korporacyi i kół, które Zjazd w danej sprawie miał na myśli, o inicyatywie, wychodzącej w danym przedmiocie od Zjazdu. Przytem zauważyć należy, że wśród uchwał prawie każdego Zjazdu, a także Zjazdu X., nie brakło takich, które mają stanowczo tylko czysto teoretyczne znaczenie i nie mogą mieć żadnych widoków realnego urzeczywistnienia. Przypomnieć więc tu raz jeszcze musimy uchwałę Delegacyi z dn. 12. lipca 1902, która brzmi:

»Delegacya wyraża życzenie wobec Wydziału gospodarczego Zjazdu, aby na przyszłość przedstawiane były na ogólnych posiedzeniach Zjazdów do uchwały tylko sprawy ważne i należycie pisemnie umotywowane ze wskazaniem instytucyi lub osób, które powinny się zająć wykonaniem uchwały. Wybór wniosków, nadających się na posiedzenie ogólne, należy z natury rzeczy do Wydziału gospodarczego, działającego w porozumieniu z Zarządem Zjazdu« (§ 13 ustawy Zjazdów).

Jak w sprawozdaniu poprzedniem, tak i w obecnem, uważamy za właściwe wspomnieć nietylko o tych uchwałach X. Zjazdu, które wyłącznie wskutek starań Delegacyi weszły na tory praktycznego wykonania, ale i o tych, do których wykonania Delegacya w pewnej części się przyczyniła; bowiem sprawy i prace, do których niegdyś Zjazdy lekarzy i przyrodników polskich dały pierwszy pochop, powinny być zaliczone do owoców pracy Zjazdów, bez względu na to, jakim czynnikom przypadło głównie w udziale urzeczywistnienie praktyczne myśli, pierwotnie przez Zjazdy rzuconej.

X. Zjazd nie przekazał pieczy Delegacyi prócz uchwał, powziętych na I. ogólnem posiedzeniu na wniosek Delegacyi poprzedniej, żadnych więcej uchwał ogólnych posiedzeń, lecz tylko uchwały poszczególnych sekcyi. Wśród tych uchwał sekcyi, znacznie liczniejszych, niż na IX. Zjeździe, znajdował się jednak cały szereg rezolucyi treści zupełnie ogólnej; Delegacya, rozpatrzywszy dokładnie takie rezolucye, uznała, że nie wymagają one żadnych z jej strony dalszych kroków.

Z uchwał, powziętych przez X. Zjazd na wniosek poprzedniej Delegacyi, na pierwszem miejscu zajęła się Delegacya uchwałami, dotyczącemi walki z gruźlicą, którą na ziemiach polskich organizować zaczęto żywiej dzięki inicyatywie, danej przez IX. Zjazd lekarzy i przyrodników, odbyty w r. 1900 w Krakowie. W tej sprawie nie zachodziła potrzeba zajęcia się przez Delegacyę uchwałami, dotyczącemi tworzenia dyspensatoryów przeciwgruźliczych i zapobiegania gruźlicy, ponieważ już w lipcu r. 1908 utworzyło się osobne »Towarzystwo przeciwgruźlicze« w Warszawie, za którem poszły zawiązanie »Ligi przeciwgruźliczej« w Łodzi i praca zapobiegawcza w innych miastach Królestwa Polskiego, prowadzona przez Oddziały Warszawskiego Towarzystwa higienicznego; w Galicyi zaś w r. 1909 »Towarzystwo walki z gruźlicą« rozpoczęło rzeczywistą czynność, przekształciwszy swój statut i zawiązawszy dwa swe »Koła« we Lwowie i Krakowie, w ślad za któremi przygotowuje się utworzenie »Kół« tego Towarzystwa w kilku innych miejscowościach. Działalność tych Towarzystw streszcza się głównie w założeniu i utrzymywaniu dyspensatoryów (Warszawa, Łódź, Lwów, a wkrótce Kraków), sanatoryów w postaci t. zw. stacyi leśnych (Lwów, w toku przygotowań w Krakowie), t. zw. »półkolonii« dla dzieci zagrożonych gruźlicą (Kraków i szereg miast Królestwa), ogródków robotniczych (Kraków). Towarzystwo przeciwgruźlicze galicyjskie uzyskało po usilnych staraniach subwencyę z państwowego funduszu przeciwgruźliczego, który zrazu niczem do walki z gruźlicą w Galicyi się nie przyczyniał.

Wspomnieć tu należy, że (wprawdzie poza zakresem działalności Towarzystwa przeciwgruźliczego warszawskiego) ukończone zostało i działa już rok trzeci pierwsze na ziemiach polskich wielkie sanatoryum dla mniej zamożnych w Rudce pod Warszawą, że coraz lepiej rozwijają się sanatorya dla uczącej się młodzieży »Bratniej Pomocy« w Zakopanem i »Nadziei« w Szczawnicy; że Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie stara się przekształcić swą letnią kolonię leczniczą w Rabce na stałe sanatoryum; że w szpitalach prowincyonalnych galicyjskich zwolna wprowadza Wydział krajowy zasady szpitalnego leczenia chorych na gruźlicę; że Wydział krajowy zwołał przed dwoma laty fachową ankietę w sprawie walki z gruźlicą i wyniki jej przedstawił Sejmowi; że jednem słowem mnożą się objawy obudzenia się naszego społeczeństwa z dawniejszej martwoty i obojętności wobec tak strasznej klęski społecznej, jaką jest gruźlica. A chociaż postęp na tem polu nie jest jeszcze tak żywy, jakby pragnąć należało, to jednak należy stwierdzić, że postęp ten rzeczywiście jest i na chlubę Zjazdów lekarzy i przyrodników polskich zapisać, że one go wywołały.

Próbę zebrania statystyki gruźlicy, uchwaloną przez X. Zjazd, a podjętą przez Delegacyę, spotkało niepowodzenie. Rozesłanie wydanych przez Delegacyę kart statystycznych

nie dostarczyło nawet tyle materyału, aby można zestawić statystykę gruźlicy choćby wśród jednej grupy ludności w jednem mieście, i koszt tego przedsięwzięcia i wyłożone trudy zostały tym razem stracone.

Druga uchwała X. Zjazdu, powzięta na wniosek poprzedniej Delegacyi, dotyczyła starań o rozwój zdrojownictwa polskiego. Delegacya odniosła się w tej sprawie do odpowiednich czynników, w Galicyi do Wydziału krajowego, we wszystkich dzielnicach do odpowiednich Towarzystw. Bezwątpienia przyczyniły się te starania w pewnej mierze do ożywienia na tem polu ruchu, który wkrótce dobitnie zaznaczył się powstaniem Związku krajowych zdrojowisk i uzdrowisk we Lwowie i I. Zjazdem przemysłowo-balneologicznym krajowym, tamże odbytym, oraz przychylnem stanowiskiem, jakie Władze krajowe w Galicyi wobec zdrojownictwa z tego powodu zajęły.

W sprawie szybszych ulepszeń szpitalnictwa w Galicyi i przyspieszenia organizacyi okręgowej służby lekarskiej w Galicyi, — treść trzeciej uchwały X. Zjazdu, powziętej z inicyatywy poprzedniej Delegacyi —, wniosła Delegacya stosowne memoryały w czasie sesyi sejmowej w r. 1907. Bez przesadnego wyobrażenia o znaczeniu tego kroku, sądzi jednakże Delegacya, że ze swej strony przyczynił się on do postępu tej sprawy, na którą w ostatnich latach Wydział krajowy galicyjski coraz baczniejszą zwraca uwagę, przedstawiając Sejmowi corocznie szereg odpowiednich wniosków i podejmując znacznym nieraz kosztem konsekwentną poprawę stanu szpitali. W tym względzie, jak i co do innych spraw z zakresu higieny publicznej w Galicyi, poruszanych przez Zjazdy, niepodobna w tem sprawozdaniu przytaczać szczegółów, po które odesław należy do Sprawozdań Departamentu sanitarnego Wydziału krajowego, przedkładanych Sejmowi, oraz do sprawozdań galicyjskiej c. k. Rady zdrowia.

Przechodzimy do uchwał, przekazanych Delegacyi przez poszczególne sekcye X. Zjazdu.

W załatwieniu uchwał sekcyi przyrodniczo-dydaktycznej co do reformy nauczania geografii w uniwersytetach zwróciła się Delegacya z odpowiedniemi przedstawieniami do Wydziałów filozoficznych w Uniwersytetach krakowskim i lwowskim. Uniwersytet w Krakowie zapowiedział rozpoczęcie istotnie pewnych kroków w tym kierunku. Reforma wogóle przygotowania nauczycieli szkół średnich jest właśnie w toku, należy się też spodziewać, że w niej i geografia zostanie odpowiednio uwzględniona. W sprawie wydawnictwa podręczników przyrodniczych i kluczów do oznaczania zwierząt i roślin zwróciła się Delegacya do zarządu Kasy im. Mianowskiego w Warszawie, do Towarzystwa dla popierania polskiej nauki we Lwowie i Akademii Umiejętności, które w odpowiedzi zaznaczyły gotowość działania na tem polu w miarę możności i środków. Ostatnie czterolecie było bogatsze nieco w dorobek w zakresie wydawnictwa podręczników przyrodniczych. Wspomnieć tu należy wydanie klucza do oznaczania roślin, napisanego przez prof. Rostafińskiego, klucza do oznaczania zwierząt kręgowych, który wyszedł pod redakcyą prof. Dra H. Hoyera. Nadto oprócz podręczników przyrodniczych, wydanych przez Kasę im. Mianowskiego, która w tym kierunku działa już od lat szeregu, wyszło nakładem Akademii Umiejętności, która utworzyła niedawno odpowiedni fundusz wydawniczy, dzieło prof. Bochenka: Anatomia ludzka (cz. I), obejmująca dotychczas naukę o kościach i mięśniach, podręcznik chemii prof. Dra Marchlewskiego, podręcznik anatomii porówn. (tom II) prof. Dra Nusbauma. Dalej z dzieł monograficznych zasługuje na wzmiankę książka tegoż autora o ewolucyi. Delegacya z radością stwierdza, że ruch literacki na polu wydawnictwa naukowych podręczników przyrodniczych w ostatnich latach nieco się ożywił. Projekty reformy nauczania w szkołach średnich (odnośnie do nauczania chemii, nauk biologicznych, wprowadzenia ćwiczeń przyrodniczych i higieny) odesłała Delegacya Towarzystwu Nauczycieli Szkół wyższych we Lwowie. Zwrócenie się Delegacyi do wszystkich Konsystorzy biskupich w sprawie wprowadzenia w seminaryach duchownych nauki higieny pozostało, o ile Delegacyi wiadomo, bez skutku i — bez odpowiedzi.

Uchwały posiedzeń ogólnych sekcyi przyrodniczych w sprawie poznania i ochrony zabytków przyrodniczej przeszłości kraju odesłała Delegacya Komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie, która ze swej strony podjęła w tej sprawie akcyę przez rozesłanie stosownej odezwy do wszystkich swych członków we wszystkich trzech dzielnicach.

Uchwały sekcyi przyrodniczo-rolniczej w sprawie stworzenia związku hodowców odesłano do Wydziału Towarzystwa popierania polskiej nauki rolnictwa, który w odpowiedzi wskazał na wydawane przez to Towarzystwo Roczniki nauk rolniczych, gdzie prace w zakresie hodowli znaleźć mogą pomieszczenie. Związek hodowców dotąd nie powstał. W sprawie, poruszonej przez sekcyę przyrodniczo-rolniczą, ujednostajnienia terminologii rolniczej ukonstytuowała się za inicyatywą Delegacyi odpowiednia komisya, która ma badać używane polskie terminy. Instytut geologiczny, którego stworzenie Zjazd X. uważał za niezbędne, w czem wypowiadała się zarówno sekcya rolnicza, jak geologiczna, dotychczas nie powstał. W sprawie kształcenia fachowego włościan w nauce rolnictwa odniosła się Delegacya, wykonując uchwałę sekcyi rolniczej, do Wydziału krajowego.

Część tylko uchwał sekcyi weterynaryjnej mogła być przedmiotem zajęcia się Delegacyi, inne stanowczo przekraczały jej kompetencyę. Uchwały co do rybactwa i hodowli ryb zakomunikowała Delegacya Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu, któremu też podano do wiadomości uchwały, odnoszące się do ubezpieczenia i asekuracyi zwierząt. W sprawie uregulowania wykładów weterynaryi dla nieweterynarzy odniosła się Delegacya do Towarzystwa weterynaryjnego we Lwowie.

Uchwały sekcyi chemiczno-farmaceutycznej w sprawie słownictwa polskiego odesłała Delegacya do Akademii Umiejętności w Krakowie z prośbą o rozpoczęcie nowej rewizyi tegoż słownictwa.

W sprawie reformy studyów farmaceutycznych odniosła się Delegacya do obu Wydziałów lekarskich krajowych, z których lwowski zawiadomił Delegacyę, że opracowanie projektu reformy polecił osobno wybranej swej komisyi. Uchwały sekcyi chemiczno-farmaceutycznej w tej sprawie przesłała Delegacya obu Gremiom aptekarskim galicyjskim. W sprawie utworzenia Towarzystwa

aptekarskiego w Królestwie polskiem wysłała Delegacya stosowne pismo i otrzymała wiadomość w roku 1908, że rzecz ta jest w toku.

Uchwała sekcyi chirurgicznej, dotycząca założenia czasopisma chirurgicznego, została wypełniona przez założenie w Warszawie »Przeglądu chirurgicznego i ginekologicznego«, którego obecnie wychodzi już tom piąty.

Żądanie, by kliniki chirurgiczne uniwersytetów galicyjskich były czynne także w czasie feryi letnich, zakomunikowała Delegacya obu Wydziałom lekarskim z prośbą o podjęcie stosownych kroków, co też się stało. Mała jest jednak nadzieja, aby uniwersytety galicyjskie uzyskały w tym względzie w Austryi wyjątkowe stanowisko.

Z wniosków sekcyi dermatologicznej w sprawie zwalczania chorób wenerycznych jeden miał być przedmiotem ponownych obrad tejże sekcyi na XI. Zjeździe, co należy wyłącznie do kompetencyi tej sekcyi; drugi, powzięty także przez sekcyę ginekologiczną, doczeka się spełnienia w Galicyi, jeżeli wejdzie w życie nowa ustawa karna, w której projekcie według wiadomości, udzielonej Delegacyi przez prof. Rosenblatta, członka państwowej komisyi kodyfikacyjnej, znajdują się odpowiednie przepisy.

Potrzebę stworzenia zakładów dla leczenia alkoholików, podniesioną w uchwale sekcyi neurologiczno-psychiatrycznej, oraz potrzebę zaopiekowania się wszystkimi chorymi umysłowymi w kraju, przedstawiła Delegacya Naczelnym Władzom krajowym w odpowiednich memoryałach.

Uchwały sekcyi okulistycznej, żądające reformy podręczników szkolnych z punktu widzenia higieny oka, przedstawiła Delegacya galicyjskiej Krajowej Radzie szkolnej, oraz polskim towarzystwom pedagogicznym i higienicznym. Mimo to w tej, nietrudnej do załatwienia sprawie, nie może Delegacya niestety żadnego zapisać postępu.

Sekcya ginekologiczna podniosła potrzebę uzupełnienia prawodawstwa fabrycznego w tym kierunku, aby robotnice zwalniane były od pracy na 3—4 tygodni przed powiciem niemowlęcia. Wobec tego, że w innych zaborach nie możemy wywrzeć prawie żadnego wpływu na ustawodawstwo, zwróciła się Delegacya w tej sprawie tylko do polskich członków Najwyższej Rady zdrowia w Wiedniu z prośbą o wystąpienie w tej Radzie z wnioskiem w tej ważnej sprawie.

Cały szereg postulatów, podniesionych w sekcyi medycyny publicznej w sprawie opieki nad niemowlętami, przedstawiła Delegacya odpowiednim czynnikom, jako to Naczelnym Władzom krajowym galicyjskim, zarządom obu głównych miast galicyjskich, inspektoratom przemysłowym galicyjskim i towarzystwom opieki nad dziećmi. Z postulatów tych niektóre mają widoki wejść w życie: inspektoraty przemysłowe galicyjskie zaczynają wpływać na zakładanie po fabrykach »żłobków« dla niemowląt (dzieci robotnic), a w Krakowie jest w toku urządzenie miejskiej wzorowej mleczarni, na wzór zagranicznych zakładów, dostarczających zdrowego mleka dla niemowląt. Uchwała tejże sekcyi w sprawie utworzenia Zjazdów higienistów polskich mimo starań Delegacyi nie weszła w życie w całej rozciągłości, jedynie tylko w Królestwie zorganizowano zjazdy higienistów z tej dzielnicy; pierwszy odbył się w Lublinie w r. 1908, a za nim poszły następne w regularnych rocznych odstępach czasu.

Wspomnieć tu należy mimochodem, że natomiast zorganizowane zostały w myśl dawniejszych uchwał jeszcze IX. Zjazdu Zjazdy internistów polskich i że powstały Zjazdy prowincyonalnych lekarzy Król. Pol.

W sprawie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę do picia przedstawiła Delegacya na podstawie uchwały sekcyi medycyny publicznej Wydziałowi krajowemu galicyjskiemu konieczność utworzenia »Biura porady i nadzoru hydrotechnicznego«, propagandy zawiązywania »spółek wodociągowych« i stworzenia odpowiedniego funduszu krajowego. Pierwszy z tych postulatów został w pewnej mierze spełniony przez rozszerzenie zakresu czynności Biura melioracyjnego krajowego i zaopatrzenie go w odpowiednie siły fachowe. Wreszcie w sprawie bezpłatnego dostarczania surowicy przeciwbłoniczej przez władze sanitarne w Galicyi okazała się uchwała sekcyi o tyle bezprzedmiotową, że według zebranych przez Delegacyę informacyi sprawa ta była przez władze sanitarne rządowe w Galicyi w duchu uchwał sekcyi już dawniej załatwiona.

Sekcya spraw zawodowych stanu lekarskiego uchwaliła prosić Izbę lekarską lwowską o zorganizowanie centralnego biura polskich organizacyi lekarskich i o przygotowanie definitywnego projektu deontologii lekarskiej. Kroki, podjęte przez Delegacyę u Izby lwowskiej w tych sprawach, nie odniosły co do pierwszego punktu skutku; jako zaś projekt kodeksu deontologii nadesłała Izba projekt jednego ze swych członków, ogłoszony drukiem jeszcze przed X. Zjazdem.

Wykonanych zostało przy interwencyi Delegacyi wiele z uchwał sekcyi prasy lekarskiej, przedewszystkiem w zakresie reform czasopiśmiennictwa lekarskiego polskiego. Mianowicie znacznie zmniejszył się nadmiar czasopism o typie jednakowym przez połączenie się w r. 1908 dwu tygodników warszawskich, a w r. 1909 miesięcznika łódzkiego z tygodnikiem krakowskim. W znacznej też mierze spełniona została przez czasopisma lekarskie polskie uchwała o przestrzeganiu jednostajnego poprawnego mianownictwa lekarskiego; wykonano uchwałę, dotyczącą założenia związku prasy lekarskiej polskiej; wreszcie kroki Delegacyi, aby uzyskać wydatniejsze poparcie z funduszów publicznych dla czasopism lekarskich o tzw. archiwalnym charakterze, przyczyniły się do uzyskania przez niektóre z tych pism istotnie większego poparcia z tych źródeł. Nie spełniła się natomiast dotychczas pomimo dążeń Delegacyi uchwała sekcyi w sprawie rozszerzenia działalności Komisyi Towarzystwa lek. lwowskiego, wypracowującej sprawozdania z piśmiennictwa polskiego dla zagranicy, ani też uchwała w sprawie wypracowania systematycznego planu wydawania polskich podręczników lekarskich na zasadzie porozumienia się instytucyi, podejmujących takie wydawnictwa

W załatwieniu uchwał sekcyi wychowania fizycznego korespondowała Delegacya z Towarzystwami lekarskiemi we Lwowie i Krakowie, z Towarzystwem pedagogicznem w Krakowie, nadto wniesiony został przez

Delegacyę do galicyjskiej Krajowej Rady szkolnej we Lwowie obszerny memoryał. Być może, że także wskutek ankiety, która w zeszłym roku odbyła się w Wiedniu w ministerstwie oświaty, zawierać będzie zapowiedziana przez ministerstwo gruntowna reforma fizycznego wychowania spełnienie choć części postulatów, postawionych przez X. Zjazd lekarzy i przyrodników polskich. Niektóremi sprawami, poruszonemi przez X. Zjazd lekarzy i przyr. polskich w jego sekcyi wychowania fizycznego (wartość pedagogiczna uniformów szkolnych) zajmowało się też w ostatnich czasach wyczerpująco Towarzystwo nauczycieli szkół średnich. Konieczność przyspieszenia reformy higienicznej budynków rządowych wielu szkół średnich galicyjskich, podniesiona przez tę sekcyę X. Zjazdu, przedstawiła Delegacya w stosownych memoryałach Kołu polskiemu w Wiedniu i Sejmowi galicyjskiemu, których rzeczą byłoby uzyskać na ten cel odpowiednie środki z funduszów państwowych.

Nie doczekały się załatwienia niektóre rezolucye Zjazdu, któremi zająć się nie mogła Delegacya, będąc przeświadczoną albo, że jej starania bezwarunkowo żadnego wpływu mieć nie mogą, albo że dana sprawa zakres działania Delegacyi przekracza.

Tu należały niektóre uchwały w sprawie walki z alkoholem, poprawy produkcyi środków spożywczych, opodatkowania się dobrowolnego lekarzy w celu wzajemnej pomocy, niektóre uchwały sekcyi weterynaryjnej, oraz sekcyi wychowania fizycznego, dotyczące reformy wychowania fizycznego w Galicyi, tembardziej, że ta reforma niebawem przez rząd ma być w całej Austryi wprowadzona.

Nie mogła również Delegacya przeprowadzić uchwał kilku sekcyi, dotyczących programu prac tychże sekcyi na XI. Zjeździe; zawiadomiła tylko o nich Wydział gospodarczy XI. Zjazdu, wychodząc z zasady, że sprawy te należą wyłącznie do jego zakresu działania.

Fundusze Delegacyi: Po doliczeniu do odebranych od poprzedniej Delegacyi 1468 K. 14 h. kwoty, przelanej przez Wydział gospodarczy X. Zjazdu we Lwowie i przyrosłych procentów, doszły fundusze do sumy 8872 K. 73 h. Z kwoty tej wydano na szafę na pomieszczenie archiwum 154 K., na portorya 50 K., na druki 73 K. 48 h., razem 277 K. 48 h. Pozostałość w ogólnej kwowie **8595 K. 25 h.** składa się z sumy 8461 K. 76 h., wypłaconej Wydziałowi gospodarczemu XI. Zjazdu w Krakowie jako zwrotna zaliczka na koszta przygotowawcze do rąk skarbnika Wydziału gospodarczego, prof. Dra Dobrowolskiego i z gotówki 133 K. 47 h., pozostającej u skarbnika Delegacyi.

Kończąc swoje sprawozdanie, osnute około tych spraw, które Delegacyi przekazał X. Zjazd, stwierdza Delegacya, że w uchwałach tego Zjazdu odbiły się prawie wszystkie ważniejsze sprawy, które były przedmiotem uchwał kilku Zjazdów poprzednich i dlatego niewiele tylko z uchwał tamtych Zjazdów przedstawia Delegacya XI. Zjazdowi do ponowienia; ponieważ zaś sprawy nowe, które w ciągu ostatnich czterech lat stanęły na porządku dziennym, będą wszystkie dopiero przedmiotem obrad XI. Zjazdu, przeto z nowych wniosków ogranicza się Delegacya do przedłożenia XI. Zjazdowi do uchwały jedynie tylko projektu nieznacznych zmian Ustawy Zjazdów, które doświadczenie lat ostatnich wskazuje, jako konieczne, a które przedstawił Delegacyi Wydział gospodarczy XI. Zjazdu.

Wnioski Delegacyi.

XI. Zjazd lekarzy i przyrodników polskich uchwali:

I.

§ 2 ustawy Zjazdów ma odtąd opiewać:

»Zjazdy odbywają się co cztery lata. Miejsce Zjazdu następnego oznaczy na każdym Zjeździe uchwała, zapadła większością głosów na drugiem posiedzeniu ogólnem. Miesiąc, w którym Zjazd ma się odbyć, oznaczy miejscowy Wydział gospodarczy w porozumieniu z Delegacyą«.

(W § 16 mają być opuszczone słowa »i czasu« w wierszu 2 i 3).

II.

Zjazd uprasza Akademię Umiejętności w Krakowie o zorganizowanie prac w kierunku ustalenia naukowego słownictwa przyrodniczego polskiego w tych działach, gdzie to jeszcze nie zostało dokonane.

III.

a) Zjazd uważa urządzanie kursów wakacyjnych dla lekarzy na obu Wydziałach lekarskich galicyjskich i w większych szpitalach warszawskich za rzecz ze względu na zawodowe wykształcenie lekarzy niezbędną.

b) Ze względu głównie na wykształcenie zawodowe lekarek dla innych dzielnic Polski, upoważnia Zjazd Delegacyę do poczynienia jaknajusilniejszych starań u Koła polskiego, w Ministerstwie oświaty i w Ministerstwie dla Galicyi w Wiedniu dla zrównania praw obcych poddanych kobiet z prawami obcych poddanych mężczyzn na wszechnicach galicyjskich.

IV.

Zjazd poleca Delegacyi poczynienie starań u Koła polskiego w Wiedniu o przyspieszenie załatwienia ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych i reformy ustaw sanitarnych austryackich.

Stanisław Ciechanowski, *Emil Godlewski* jun., sekretarze.

Józef Merunowicz, prezes.

Wiadomość o dotychczasowych zjazdach lekarzy i przyrodników polskich oraz o czynnościach Wydziału Gospodarczego XI. Zjazdu.

Mija właśnie lat czterdzieści dwa, jak po raz pierwszy spełniła się myśl niezapomnianej pamięci Dr Adryana Baranieckiego, rzucona wprawdzie jeszcze w r. 1861, ale wykonana dopiero w r. 1866. W tym roku odbył się I Zjazd w Krakowie, połączony już z pierwszą polską wystawą przyrodniczo-lekarską przy udziale 263 uczestników. II Zjazd pierwotnie zebrać się miał w r. 1870 w Poznaniu, odwlekła go wojna francusko-pruska, potem wybuch cholery

a wreszcie udaremnił zakaz władz pruskich, tak iż dopiero w r. 1875 obradował zjazd ten we Lwowie przy udziale 468 członków. W dalszym ciągu odbywały się zjazdy już bez przeszkód, jednakże III Zjazd doszedł do skutku dopiero po 6-ciu latach w r. 1881 w Krakowie gromadząc 577 uczestników. IV Zjazd liczący 380 uczestników zebrał się w r. 1884 w Poznaniu, V we Lwowie w r. 1888 (uczestniczyło 591 osób), VI w Krakowie w r. 1891 (713 członków), VII we Lwowie w r. 1894 w czasie wystawy krajowej.

VIII Zjazd odbyć się miał w Poznaniu w r. 1898 w ostatniej chwili udaremnił go zakaz władz pruskich, którego pomimo wielkich starań Wydziału gospodar. nie cofnięto. Nie pozostało nic innego, jak odłożyć Zjazd pomimo, że wszystko było gotowe i że wyłożono znaczne koszta, gdyż myśli przeniesienia Zjazdu do Galicyi dla krótkości czasu już wykonać się nie dało. Do wszystkich instytucyi naukowych zagranicznych rozesłano potem podpisany przez setki przyrodników i lekarzy polskich protest przeciw bezprzykładnemu postępowaniu władz pruskich wobec Zjazdu czysto naukowego, powtarzającemu się niestety już po raz drugi. Niedoszły Zjazd poznański pozostawił po sobie plon naukowy w postaci okazałego tomu streszczeń zapowiedzianych wykładów i innych streszczeń, drukowanych w całości w polskich czasopismach naukowych.

Z tego tytułu Zjazd krakowski odbył jubileusz w r. 1900, był 9 z rzędu, zgromadził on przeszło 1000 uczestników. W odbyciu X Zjazdu również zaszły zwłoki wywołane przez wojnę ros.-jap.. tak iż dopiero w 3 lata później niż było zamierzone, mianowicie w roku 1907, odbył się X Zjazd we Lwowie przy udziale przeszło 1200 uczestników Zjazd tegoroczny XI z rzędu był przygotowany z inicyatywy stałej delegacyi Zjazdu od roku 1910 i ostatecznie postanowiono odbyć go w lecie 1911 roku. Ze względu na licznie powstałe w ostatnich latach Zjazdy szczegółowe różnych dziedzin medycyny (Zjazd internistów odbył się 1909 w Krakowie, Zjazdy chirurgów oraz neurologów i psyhiatrów polskich odbyły się w roku 1910 w Warszawie) ostateczny wybór terminu Zjazdu przedstawiał poważne trudności, które były przedmiotem dłuższej i szczegółowej wymiany słów. Okazało się jednak, że odkładanie Zjazdu nie usunęłoby zachodzących kolizyi, a więc i poszukiwanie innego terminu poza okresem letnim wakacyjnym nie mogłoby wszystkich życzeń zadowolnić. Tak więc pełny Wydział gospodarczy postanowił pozostać przy pierwotnym terminie lipcowym 1911 roku. Liczny udział uczestników w tegorocznym Zjeździe świadczy, że decyzya ta była szczęśliwa i odpowiadała najlepiej życzeniom interesowanych.

Komitet Zjazdu wybrany na posiedzeniu ogólnem Tow. lekarkiego i innych zaproszonych lekarzy i przyrodników w Krakowie ukonstytuował się w sposób następujący: Przewodniczący Komitetu gospodarczego Prof. J. Nowak, zast. przewodniczącego, Prof. W. Jaworski i E. Janczewski, skarbnik Prof. S. Dobrowolski, sekretarz generalny Prof. L. Bruner. Członkowie Komitetu: Prof. Dr. Stanisław Ciechanowski, Prof. Dr. Stanisław Domański, Prof. Dr. Tadeusz Garbowski, Prof. Dr. Emil Godlewski jun., Prof. Roman Gutwiński, Dr. Tomasz Janiszewski, Dr. Jan Landau, Prof. Dr. Karol Klecki, Prof. Dr. Kazimierz Kostanecki, Dr. August Kwaśnicki, Prof. Dr. Józef Łazarski, Prof. Tadeusz Łopuszański, Prof. Dr. Leon Marchlewski, Prof. Dr. Erwin Mięsowicz, Mgr. Ksawery Mikucki, Prof. Dr. Józef Morozewicz, Dr. Jan Nowaczyński, Dr. Mieczysław Pańkowski, Dyr. Maksymilian Papée, Prof. Dr. Jan Piltz, Inż. Karol Rolle, Dr. Kazimierz Rutkowski, Adj. Józef Rydel, Dr. Ludwik Schneider, Prof. Dr. Michał Siedlecki, Doc. Dr. Jerzy Smoleński, Dr. Eljasz Stahr, Prof. Dr. Stefan Surzycki, Dr. Zygmunt Wachtel, Prof. Dr. Bolesław Wicherkiewicz, Prof. Dr. Konstanty Zakrzewski.

Wydział gospodarczy starał się przygotować według sił naukową i towarzyską stronę Zjazdu.

Cały materyał naukowy dochodzący liczby przeszło 600 odczytów, został skupiony w 15 sekcyach, co oczywiście nie wyklucza, że niektóre sekcye będą musiały dla części swych obrad podzielić się na szczegółowe podsekcye.

We wszystkich sekcyach obok licznych komunikatów będą poruszane zagadnienia ogólniejsze przedstawione przez wybitnych specyalistów w tych dziedzinach.

Dla wygłoszenia odczytów na posiedzeniach uroczystych otwarcia i zamknięcia Zjazdu komitet Gospodarczy uprosił prof. Romera ze Lwowa świeżo przybyłego z dalekiej ekspedycyi naukowej w Azyi wschodniej, oraz Dra H. Święcickiego z Poznania. Prof. Romer mówić będzie o »krajobrazie«, Dr. Święcicki »o estetyce w medycynie«. Wydział gospodarczy liczbę odczytów na posiedzeniach uroczystych ograniczył do jednego, gdyż doświadczenia poprzednich zjazdów okazały, że zwiększenie liczby odczytów zbyt przeciąga uroczystość otwarcia.

Czynności towarzyskie i organizacyjne Wydziału Gospodarczego zmierzały do tego, aby przybyłym członkom zapewnić jak najwygodniejszy i najprzyjemniejszy pobyt w Krakowie. W tym celu utworzono kilka oddzielnych podsekcyi, które objęły poszczególne działy pracy, a mianowicie:

1) Rozmieszczeniem gości i wyszukiwaniem mieszkań zajmował się Komitet urzędujący obecnie na dworcu kolejowym oraz w Collegium Novum pod kierunkiem prof. J. Piltza.

2) udzielaniem wszelkich wyjaśnień w czasie Zjazdu, zapiśywaniem członków pobieraniem opłat, rozdawaniem wydawnictw i przyjmowaniem zgłoszeń na wycieczki zajmuje się Biuro Gospodarcze w Collegium Novum pod zarządem docenta dra J. Smoleńskiego.

3) Zwiedzanie osobliwości miasta odbędzie się pod kierunkiem zawodowych znawców. Przewodnictwo nad tymi wycieczkami objął prof. St.Domański. Wydanie osobnego przewodnika po Krakowie okazało się zbytecznem, gdyż posiadamy dostateczną liczbę przewodników (np. przewodnik prof. Rostafińskiego, Jezierskiego - Rachinowskiego).

4) W ciągu Zjazdu odbędą się 2 rauty w salach Starego Teatru, mianowicie: we wtorek dnia 18 b. m. raut wydany przez Komitet gospodarczy, we czwartek 20 b. m. raut wydany przez Radę miasta Krakowa.

Na rautach tych o ile możności pożądany strój wieczorny, oprócz tego w środę dnia 19 b. m. sale Grand Hotelu oddane będą do dyspozycyi członkom Zjazdu, którzy zejdą się tam i będą mogli swobodnie i w mniejszych kółkach towarzyskich spędzić wieczór.

5) Aby nie odrywać członków Zjazdu od prac sekcyjnych, wycieczka zamiejska w czasie trwania Zjazdu została zaniechaną, natomiast w p i ą t e k 21 b. m. popołu-

dniu odbędzie się ogólna wycieczka do Wieliczki połączona ze zwiedzeniem słynnych salin, które dzięki wielkiej uprzejmości c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu będą bezpłatnie dostępnie członkom Zjazdu i zostaną jaknajsuciej oświetlone.

6) W piątek wieczór wyruszy również wycieczka turystyczno-balneologiczna której organizacya zajmuje się Dr. Michejda. Uczestnicy wycieczki tej będą podejmowani w Zakładzie Dra Chramca oraz w Sanatoryum Dra Dłuskiego.

Chcąc uczestnikom tegorocznego Zjazdu zostawić trwałą pamiątkę, wydział gospodarczy z inicyatywy przewodniczącego prof. J. Nowaka wydał »Tekę artystyczną« klejnotów Krakowa w odbitkach auto-litograficznych wykonanych przez najwybitniejszych artystów polskich grupujących się w Krakowie.

»Teka« przedstawia najcenniejsze a jeszcze nie spospolitowane widoki naszego miasta i składa się z 12 plansz w ozdobnej okładce. Wydział gospodarczy czuje się w obowiązku podziękować w tem miejscu wszystkim artystom, którzy mimo krótkiego czasu jaki był do dyspozycyi, nieraz z odłożeniem innych prac, tekę w zamierzonym terminie do skutku doprowadzili. Teka odbita została w litografii artystycznej Braci Pruszyńskich.

Ogólnej wystawy przyrodniczo-lekarskiej Komitet Gospodarczy uchwalił podczas Zjazdu nie urządzać, pozostawiając wolną rękę poszczególnym sekcyom, oraz towarzystwom pozostającym w związku z temi sekcyami, do urządzenia wystaw specyalnych. W ten sposób podczas Zjazdu odbędzie się Wystawa balneologiczna urządzona staraniem Towarzystwa balneologicznego, jako podsekcyi balneologicznej w dziale medycyny wewnętrznej oraz Wystawa farmaceutyczna przetworów wyłącznie krajowych urządzona staraniem sekcyi farmaceutycznej, również wystawa mineralogiczna kruszców i minerałów ziem polskich, połączona z sekcyą Geologii i mineralogii.

Wystawa Balneologiczna i Farmaceutyczna mieszczą się w gmachu Akademii Handlowej udzielonej na ten cel przez Gminę miasta Krakowa (ulica Straszewskiego l. 29. róg Loretańskiej).

Wystawa mineralogiczna znajduje się w zakładzie mineralogicznym (Col. Minus, Gołębia l. 11). Sprawozdanie szczegółowe z tych wystaw podajemy niżej.

Ażeby streścić naukowy dorobek Zjazdu w trwałej formie Wydział Gospodarczy postanowił oddzielić tym razem publikacyą »Dziennika Zjazdu« od »Pamiętnika«.

»Pamiętnik« w formie książkowej (duża 8-a) będzie zawierał w skróceniu wszystkie odczyty wygłoszone na zjeździe z dyskusyą, oraz in extenso odczyty z posiedzeń ogólnych i odczyty będące tematami poszczególnych sekcyi. Będzie to tom zawierający ok. 50 arkuszy i ukaże się w czasie jak najrychlejszym — prawdopodobnie w ciągu bieżącego roku kalendarzowego.

Członkowie Zjazdu dla otrzymania »Pamiętnika« winni nadesłać wraz z adresem stałym odpowiedni kupon swych kart uczestnictwa pod adresem prof. J. Nowaka, Kraków, ul. Ś. Jana l. 20.

»Dziennik Zjazdu« natomiast będzie zawierał bieżące informormacye z przebiegu Zjazdu oraz wiadomości ogólne potrzebne dla członków Zjazdu.

»Dziennik Zjazdu« wydawany będzie członkom w Biurze Col. Nov. w ciągu dni zjadowych Wtorek — Środa — Czwartek — Piątek — od godz. 8 rano za okazaniem legitymacyi. Redakcyą Dziennika, jakoteż Pamiętnika zajmuje się Sekretaryat Generalny.

W czynnościach swoich Wydział Gospodarczy spotkał się z życzliwem poparciem ze strony Wysokiego Wydziału Krajowego i Świetnej Rady miasta Krakowa.

Ministeryum Oświaty przyznało dla wydania Pamiętnika 2.000 koron., wspólne Ministeryum Wojny zezwoliło lekarzom wojskowym na udział w pracach Zjazdu.

Gmina miasta Krakowa uchwaliła udzielić Gmachu Akademii Handlowej na wystawę Balneologiczną i Farmaceutyczną — oraz podejmie gości rautem. Również należy podnieść z podziękowaniem ułatwienia, jakie Zarząd Pocztowy chętnie poczynił dla uczestników Zjazdu utworzywszy oddzielne biura pocztowe i telefoniczne dla użytku członków w gmachu Col Novi.

Kończąc sprawozdanie z przygotowań ogólnych Wydział Gospodarczy świadom jest tego, że nie zdołał może zapobiedz wszystkim brakom i wadom organizacyi, jakie w praktyce tych kilku dni zjazdowych mogą się okazać, pozostaje mu zatem prosić o pobłażliwość w ocenie tych braków i o życzliwość w ocenie chęci i usiłowań.

Wystawa Zdrojowisk, Uzdrowisk i Zakładów leczniczych polskich.

Wystawa Zdrojowisk, Uzdrowisk i Zakładów leczniczych polskich urządzona staraniem Polskiego Towarzystwa Balneologicznego podczas XI. Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie w czasie od 18 do 31 lipca b. r. w gmachu Akademii handlowej ul. Straszewskiego l. 29. Otwarcie dn. 18 lipca o godzinie 12 w połud. po oficyalnem otwarciu Zjazdu.

Wspaniały gmach Akademii przybrał odświętną szatę przed gmachem widnieje odpowiedni, widoczny napis, wejście ubrane kwiatami, jakoteż i schody wiodące na I. piętro, gdzie znajduje się wystawa zdrojowisk. Idąc od strony lewej, w pierwszej sali znajduje się Zakład Dr. Chramca, cała sala urządzona przez firmę p. Iglickiego bardzo gustownie. Sala podzielona na trzy części: I) przedstawia pokój I. piętra w machoniu, II) pokój II. piętra, III) łazienkę W przejściu znajdują się plany budynku architekta Perosia.

Druga sala zajęta jest przez Sanatoryum Dra Dłuskiego i Stacyę klimatyczną z Zakopanego. Dekoracya sali stylowa, tło stanowi kosodrzewina, na jednej ścianie Sanatoryum, a więc model całego gmachu, model przekroju poziomu, model werandy, model urządzeń i fotografie: salonów, sali jadalnej, kaplicy, mieszkania dyrektora i t. d.

Stacya klimatyczna przedstawia i tablicę spostrzeżeń meteorologicznych, tablicę przychodów i rozchodów, plan regulacyjny, tabele ruchu pocztowego i kolejowego. Dalej są fotografie pensyonatów i hoteli: Liliana, Janina, Jerzewo, Krywań, Marya, Nieczuja, Obrochtowka, Turnia, Pod Matką Boską, Świetlana, Szałas, Zakątek, Leśniakowka, Warszawianka, Stamary; dalej Pogotowie ra-

tunkowe, następnie Towarzystwo Domu Zdrowia Młodzieży polskiej, Nauczycieli i t. d.

Trzecia sala zajęta jest przez zdrojowiska: I. Krynicę: Zakład zdrojowy przedstawia plany łazienek mineralnych, borowinowych, graficzne przedstawienie frekwencyi gości, ilości kąpieli od r. 1857, spostrzeżenia meteorologiczne, zestawienie statystyczne ilości wysłanych flaszek wody, dochodów, bardzo liczne fotografie domów, model wanny, modele urządzeń, próbki wód, borowiny, dyplomy, medale i t. d.

Zakład Dr. Skorczewskiego: fotografie, plany, afisze, portret załozyciela ś. p. Dr. Bolesława Skorczewskiego i t. d.

Żegiestów mapę plastyczną w odlewie gipsowym, tabelę ruchu gości z lat 10, kilkanaście gatunkow ryb, żyjących w Popradzie, wszystko to praca wielce zasłużonego lekarza zakład. Rad. ces. Dr. T. Piotrowskiego.

Rymanów: wody, sole, muł, prospekta, fotografie, dyplomy, plany, księgę mieszkań. Podnieść należy, że dekoracya gustowniejsza wyróżnia się od innych, bo też właściciel nie żałował trudu i sam przybył do Krakowa. Wogóle hr. Potocki może służyć innym właścicielom za przykład dbałości i troskliwości o swój zakład.

Na korytarzu szerokim i widnym pomieszczono: Jaworze, Jasienicę, Swoszowice, Polskie Towarzystwo Balneologiczne ze swojemi licznemi wydawnictwami. Bardzo skromnie reprezentowany, nie dawno utworzony Kraj. Związek Zdroj. i Uzdrowisk, który podobno nie wiedzieć na co i po co, widocznie tylko dla konkurencyi Pol. Tow. Balneol. urządza jakąś wędrowną wystawę, jest to tylko, naszem zdaniem, niepotrzebne rozdrabnianie sił, bałamucenie wystawców i publiczności.

Dalej rozbił swoje namioty Lubień z bardzo ładnemi akwarelami, planami, Morszyn ze swojemi wodami, solami i tablicami reklamowemi.

W następnej sali znajdują się:

Rabka, która wystawia: wody, sole, plany, fotografie, urządzenia zakładowe i will, tablica graficzna, przedstastawiająca statystykę zakładu od r. 1864 do 1910.

Szczawnica: ze swojemi wodami, planami, fotografiami.

Kosów z lecznicą Dr. Tarnawskiego, przedstawioną we fotografiach, illustrujących życie kuracyuszy, są tam także wzory przewiewnych ubrań noszonych przez pacyentów zakładowych, bardzo interesującym jest model łaźni słonecznej pomysłu Dr. Tarnawskiego.

Druskieniki przedstawiają plany, spostrzeżenia meteorologiczne, analizy chemiczne i liczne fotografie oraz próbki miejscowych środków leczniczych.

Niemirów nadesłał fotografie zakładu, lalki w strojach miejscowych, pudło owadów zebranych tamże.

Iwonicz wystawił bardzo sumiennie opracowane wykazy graficzne statystyki zakladowej, liczne fotografie wody i przetwory lecznicze.

Truskawiec nadesłał obrazy, dyplomy, medale plany.

Saratica zaprezentowała swoje wody.

Wisła przedstawia mapę, strój miejscowej góralki i zbiór wielochówek.

Następny pokój zajmują zakłady lecznicze krakowskie: Szpital OO. Bonifratrów, Zakład wodoleczniczy Dr. Kupczyka, Lecznica Związkowa i Zakład Zanderowski.

Drugie piętro zajmuje głównie przemysł krajowy, reprezentowany przez firmy Zieleniewskiego, Góreckiego, Knapińskiego, Lisowskiego, Szwarza, Szatnię, Laktol i t. d.

Osobną salę zajmuje Związek Turystyczny, którą bogato udekorował krakowski Bazar krajowy. W sali tej znajdują się firmy z artykułami sportowymi, Auto i Splichal. Również w osobnej sali znalazł pomieszczenie magazyn medyczny Dr. Drobnera, wystawiający mikroskopy, mikrotomy i inne precyzyjne insrumenta lekarskie, wyrabiane głównie przez Reicherta. W sali tej znalazł również pomieszczenie zakład instalacyjny Markusa.

Na szczególną wzmiankę zasługuje wystawa polskich wyrobów farmaceutycznych, która w ostatniej chwili znalazła gościnę w salach Polsk. Tow. balneologicznego. Wystawa ta ma osobny katalog. Podnieść tylko należy gustowną dekoracyę.

Wogóle przyznać trzeba, że Polskie Tow. balneologiczne spełniło swoje zadanie i osiągnęło zamierzony cel. Na szczególną ppchwałę zasługuje praca członków komitetu pp. Dr. J. Frączkiewicza i B. Hoffa. Do podniesienia wrażenia wystawy przyczynia się jeszcze dekoracya wystawy, wykonana przez firmę St. Iglickiego, która mimo bardzo krótkiego czasu wywiązała się ze swego zadania znakomicie.

Wystawa Farmaceutyczna.

Wystawa balneologiczna w Akademii handlowej na II-iem piętrze urządzana została przez sekcyę farmaceutyczną przy czynnem poparciu Gremium aptekarzy Zachodniej Galicyi pierwsza polska wystawa farmaceutyczna. Wystawa mieści się w sali pięknie udekorowanej w barwach białej i szarej i zawiera produkty przeszło 30 aptek i fabryk farmaceutycznych Galicyi i Królestwa polskiego. Wśród wystawców z Królestwa ilością i pięknością okazów wyróżnia się na miejscu naczelnem apteka i labolatoryum farmaceutyczne Fr. Karpińskiego oraz Centralne labolatoryum chemiczne. Liczniej wystąpiły firmy galicyjskie; z Krakowa wystawiły między innemi apteki: K. Jahra, Bankego, Radwańskiego Matuli (z Podgórza), H. Bartmańskiego oraz prof. Bujwida (fabryka surowic); firma Laktol (wyroby mleczne). Z firm Lwowskich są obecne fabryka chemiczna, Tlen, apteka Mikolascha, Markowicza i Piepes-Poratyńskiego. Wystawa daje poglądowy obraz rozwoju naszego przemysłu farmaceutycznego i niewątpliwie zainteresuje szczerze naszych lekarzy i farmacentów.

Szczegółowy opis wystawy zamieścimy w numerach następnych.

50-lecie „Przeglądu Lekarskiego".

Wstępem niejako do rozpoczynającego się dziś Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich była wczorajsza uroczystość w Towarzystwie lekarskiem krakowskiem, którego

członkowie zgromadzili się, aby uroczystem posiedzeniem upamiętnić pięćdziesiątą rocznicę założenia »Przeglądu Lekarskiego«. O godzinie 6 popołudniu sala Domu Lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej, zapełniła się szczelnie Gospodarze Towarzystwa witali nadciągających członków i gości.

Na uroczystość przybyli następujący delegaci instytucyi naukowych i korporacyi.

Akademia Umiejętności w Krakowie, R. dw. Prof. Dr. Zoll senior.

Wydział lekarski Uniwersytetu Jagiell., Prof. Dr. Kader.

Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego, R. dw. Prof. Dr. Kadyi.

Towarzystwo naukowe warszawskie, doc. dr. Władysław Janowski.

Towarzystwo przyjaciół nauk w Poznaniu, dr. H. Święcicki.

»Casopis lekaru ceskych«, Dr J. Semerad i Prof. Dr R. Kimla.

»Sbornik lekarski a Revue«, r. dw. Prof. Dr Hlava.

Towarzystwo Dziennikarzy polskich, redaktor »N. Reformy« M. Konopiński.

Izba lekarska zachodnio-galicyjska, prezydent Dr Schöngut.

Warszawskie Stowarzyszenie lekarzy, Dr J. Jaworski i W. Szumlański.

Towarzystwo doraźnej pomocy lek., Warszawa, Dr J. Zawadzki, prezes.

Towarzystwo lekarzy galicyjskich, prezes Prof. Dr Machek.

Towarzystwo lekarskie lwowskie, prezes Prof. Dr Sieradzki.

Sekcya jarosławska Towarzystwa lekarskiego galic., Dr Z. Meisels i Dr M. Spatz.

Związek lekarzy rządowych w Galicyi, Dr Bielański i Obtułowicz.

Towarzystwo higieniczne lwowskie, prezes Dr Obtułowicz.

Towarzystwo lekarskie w Łodzi, Dr S. Sterling.

Towarzystwo lekarskie w Radomiu, prezes Dr H. Fidler.

Towarzystwo lekarzy Zagłębia dąbrowskiego, prezes Dr Czajkowski.

Redakcya »Kosmosu«, redaktor Prof. Dr Tołłoczko.

Wydział lekarski Towarzystwa przyjaciół nauk i Redakcya »Nowin lek.«, red. Dr S. Łazarewicz.

Redakcya »Gazety lekarskiej«, red. Dr A. Puławski.

Redakcya »Medycyny i Kroniki lekarskiej«, red. Dr J. Zawadzki, wyd. Dr L. Guranowski.

Redakcya »Tygodnika lekarskiego lwowskiego«, red. Doc. Dr Nowicki.

Redakcya »Czasu«, red. Rudolf Starzewski.

Polskie Towarzystwo balneologiczne i Redakcya jego wydawnictw.

Zebranych powitał obecny prezes T-wa lekarskiego prof. Napoleon Cybulski, zwracając się szczególnie do prof. Bechterewa z Petersburga, reprezentantów narodu czeskiego, ruskiego, chorwackiego i słowackiego (oklaski). Mówca wskazał na znaczenie jubileuszu i zapewnił, że obowiązek swój redakcya »Przeglądu Lekarskiego« i nadal z całą sumiennością spełni.

Po pięknem słowie wstępnem prezesa, nagrodzonem hucznemi oklaskami, nastąpiły uroczyste przemówienia przedstawicieli instytucyi, korporacyi i towarzystw naukowych, oraz redakcyi czasopism. Imieniem Akademii umiejętności przemówił rektor Zoll, Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Dr. Kader Wydziału lek. Uniwersytetu lwowskiego radca dworu prof. Kadyi, imieniem T-wa naukowego warszawskiego docent dr. Janowski, T-wa przyjaciół nauk w Poznaniu Dr. Święcicki, Towarzystw i czasopism czeskich prof. Hlava imieniem Casopisu lekaru českich Dr. Semerad.

Prof. Bechterew z Petersburga oddał hołd pracy Polaków imienia Naukowego Komitetu Słowiańskiego. Dr. Skálcicz z Zagrzebia rozpocząwszy po chorwacku dobrą polszczyzna zakończył serdeczne swoje słowa. Dr. Wachnianin imieniem T-wa lekarskiego ukraińsko-ruskiego złożył życzenie na dalszą wytrwałą pracę.

Redaktor »Nowej Reformy« Konopiński przemówił następnie jako delegat T-wa dziennikarzy polskich, Dr. Schoengut jako prezydent Izby lekarskiej zachodnio-galicyjskiej, Dr. Mikołajski jako delegat Izby wschodnio-galicyjskiej, poczem przemawiali Dr. Zawadzki imieniem warszawskiego T-wa doraźnej pomocy lekarskiej, Dr. Gajkiewicz im. T-wa lek. warszawskiego, Dr. Jaworski Stow. lekarzy, Dr. Czeczott im. Związku lekarzy i przyrodników polskich w Petersburgu, prof. Machek im. T-wa lekarzy galicyjskich, prof. Sieradzki im. T-wa lekarskiego lwowskiego, Dr. Obtułowicz im. Twa higienicznego we Lwowie, prof. Tołłoczko im. redakcyi »Kosmosu«, Dr. Łazarewicz im redakcyi »Nowin Lekarskich« w Poznaniu, redaktor Puławski im. »Gazety Lekarskiej«. Kolejno zabierali głos potem: Dr. Staniszewski z Lublina, Dr. Sterling z Łodzi, Dr. Fidler z Radomia, Dr. Bielawski z Krakowa (Związek lekarzy rządowych w Galicyi), docent Nowicki ze Lwowa, wreszcie Dr. Zanietowski im. T-wa balneologicznego.

Serdecznie w pięknej przemowie dziękował za uznanie dla »Przeglądu« obecny redaktor prof. Ciechanowski.

Poszczególne przemówienia przyjmowano frenetycznemi oklaskami. W końcu sekretarz Twa dr. Grzybowski odczytał spis gratulacyi, nadesłanych od instytucyi, korporacyi i redakcyi pism lekarskich.

Uroczystość zakończyła się ogłoszeniem nazwisk członków honorowych Twa (listę odczytał sekretarz Dr. Damski), zamianowanych z okazyi jubileuszu. Na członków honorowych powołani zostali:

Z Poznania Franciszek Chłapowski, prezes Wydziału lekarskiego Twa przyjaciół nauk.

Z Torunia Leon Schumann.

Z Warszawy: Dr. Alfred Sokołowski sekretarz stały Twa lekarskiego; Dr. Władysław Gajkiewicz przez lat 26 redaktor »Gazety Lekarskiej«; Dr. Stanisław Markiewicz; Dr. Henryk Dobrzycki; Dr. Józef Bieliński; Dr. Zygmunt Kramsztyk.

Z Łodzi: Dr. Seweryn Sterling.

Z Wilna: Dr. Władysław Zahorski, wiceprezes Twa przyjaciół nauk; Dr. Aleksander Wojnicz, prezes Twa lekarskiego.

Z Petersburga: Prof. Otton Czeczott, prezes Związku polskich lekarzy i przyrodników; prof. Józef Ziemacki i prof. Stanisław Stefan Zaleski.

Z Kijowa: Dr. Konrad Rumszewicz.

Ze Lwowa profesorowie: Jurasz, Kadyi, Machek i Rydygier.

Z Paryża Dr. Babiński.

Z Pragi: profesorowie Hlava, Maixner, Chodounsky i Vesely.

Z powodu jubileuszu redakcya »Przeglądu« Lekarskiego« wydała nadzwyczajny numer z 26 artykułami. Zeszyt, który zdobią wizerunki wszystkich redaktorów »Przeglądu«, rozdano uczestnikom uroczystości.

Odezwa.

Niezadługo spieszyć będą pracownicy ze wszystkich stron Ziem Polskich do Krakowa na Zjazd przyrodników i lekarzy polskich, przynosząc ze sobą dorobek naukowy obecnej doby. Dorobek dzisiejszy spoczywa jednak na barkach naszych poprzedników. Przędzę ich myśli my dalej snujemy. Co się dawniej działo w zakresie wiedzy lekarskiej na Ziemiach Polskich, jest obowiązkiem naszym rozpatrzyć, zebrać w całość i naszym następcom przekazać, aby z tych prac i zabiegów potomność korzystać mogła. Zbiory przedmiotów i dokumentów, dotyczące wiedzy lekarskiej i farmaceutycznej u nas, stanowią nietylko przyczynek do historyi kultury naszego narodu, ale ułatwiają lekarzom i przyrodnikom-historykom badanie i nauczanie historyi medycyny.

Wydział lekarski Uniw. Jagiell. organizuje obecnie Muzeum historyczne medycyny i farmacyi polskiej, jako instytucyę uniwersytecką, która ma ześrodkować w sobie cały materyał, przestawiający rozwój historyczny medycyny i farmacyi na Ziemiach Polskich od najdawniejszych czasów, aż do dnia dzisiejszego. Wprawdzie istnieją u nas księgozbiory lekarskie, lecz te przechowują tylko książki, i to przeważnie odnoszące się do wykonawstwa lekarskiego. Istnieje jeszcze wiele przedmiotów w zawodzie lekarskim i farmaceutycznym, których biblioteki nie przyjmują, a które dla historyi rozwoju medycyny posiadają wielką wartość. Przedmioty takie po zgonie lekarza pozostają najczęściej w rodzinach bez użytku, po strychach i składach, narażone na zniszczenie. Najmniejszy jednak przedmiot, dziś uważany za nic nieznaczący, może nabrać w przyszłości dużej wartości historycznej, nawet i ogólnej. Dzisiejsze Muzeum liczy wprawdzie około cztery tysiące przedmiotów, jest ono jednak tylko małą cząstką rozproszonego materyału, a obejmuje przedmioty znaczenia więcej lokalnego. Przedmiotów z odległych stron Ziem Polskich w niem jeszcze niema. Nadarza się obecnie sposobność każdemu uczestnikowi Zjazdu okazania swej dbałości o przeszłość naszej kultury narodowej i przyczynia się do wzbogacenia zbiorów Muzemu historycznego medycyny polskiej, jeśli przywiezie ze sobą przedmioty i okazy chociażby najdrobniejsze, z najodleglejszych krańców Ziem Polskich. Takich przedmiotów znajdzie się wszędzie, gdzie lekarz praktykuje, poddostatkiem, gdyż tu chodzi właśnie o rzeczy codzienne, które łatwo się niszczą lub giną.

Muzeum historyczne medycyny polskiej gromadzi bowiem następujące przedmioty z zakresu wiedzy i praktyki lekarskiej i farmaceutycznej:

Dzieła drukowane lub pisane polskie, albo też w obcym języku, wydane przez autorów polskich, odbitki prac, czasopisma lekarskie i farmaceutyczne polskie, artykuły i wzmianki lekarskie i farmaceutyczne w czasopismach politycznych i innych, rękopisy, statuty Towarzystw lekarskich i aptekarskich, sprawozdania z posiedzeń i ich działalności, korespondencye, bilety recepty, świadectwa, dyplomy, adresy, upominki, listy pochwalne, odznaczenia, ordery, medale; plany i opisy szpitali, zakładów leczniczych, uzdrowisk i zdrojowisk polskich; stare inwentarze; rozporządzenia i dokumenta władz sanitarnych; wiadomości o partactwie lekarskiem i t. p. Portrety, sztychy, fotografie pojedyncze i zbiorowe tak lekarzy, jak i ich rodzin. Następnie przyrządy i preparaty pomysłu lekarzy, aptekarzy i bandażystów polskich, rysunki i modele tych przyrządów, przyrządy używane przez lekarzy w Polsce w różnych epokach i t. d.

Zapewne wiele z wyliczonych przedmiotów znajduje się w posiadaniu uczestników Zjazdu lub ich powinowatych, albo znajomych rodzin. Ofiarowanie takiego przedmiotu do powstającego Muzeum będzie nietylko darem złożonym na ołtarzu zawodu lekarskiego i naszego społeczeństwa, ale i upominkiem dla przyszłych pokoleń.

Bardzo pożądanem jest, aby druki i przedmioty dzisiejszej doby już teraz były w Muzeum składane, by je od zagłady uchronić. Szczególniej pożądane są korespondencye, dokumenta, jakoteż sprawozdania komitetów z organizacyi zjazdów, ankiet, zgromadzeń lekarskich i aptekarskich, gdyż one dadzą przyszłemu historykowi możność ocenienia pracy i postępu każdoczesnej generacyi lekarzy i farmaceutów.

Przedmioty, ofiarowane dla Muzeum historycznego medycyny polskiej, przyjmuje, potwierdzając odbiór, Dr Józef Kostrzewski, Asystent w klinice medycznej U. J., ulica Kopernika 15, gdzie się zbiory mieszczą.

Prof. Walery Jaworski, zawiadowca Muzeum.

Obrady w Sekcyach.

W szesnastu sekcyach rozpoczynają się obrady Zjazdu dzisiaj popołudniu. Podajemy poniżej miejsce obrad danej sekcyi i niektóre tematy (dokładny spis zawarty jest w oddzielnych broszurach).

Sekcya filozoficzna.

Gospodarz ks. prof. Pawlicki, sekretarz Dr Lubecki. Obrady w Collegium novum sala 66 II p. Główny temat: Zagadnienie prawdy. Referenci: Prof. Łukasiewicz (Lwów), prof. Garbowski (Kraków).

Sekcya nauk ścisłych.

Komitet: Profesorowie Marchlewski, Ossowski, Rudzki, Witkowski, Ziobrowski, Żórawski i docent Zakrzewski. Obrady w auli Collegium novum. Tematy główne: O atomistyce spółczesnej. Referenci: Prof. Smoluchowski (Lwów) prof. Natanson (Kraków). Ogólny pogląd na reformę nauczania matematyki w naszych szkołach średnich. Referenci: Dickstein, Dziwiński, Zaremba, Żórawski. We wtorek o godz. 11. przedpołudniem w sali I. Zakładu chemicznego (Jagiellońska 22) prof. Olszewski wygłosi rzecz p. t.: »Otrzymanie tlenu przez cząstkową destylacyę skroplonego powietrza (z demonstracyami).

Obrady w podsekcyi chemicznej nie będą się odbywały w sali wykładu chemicznego Jagiellońska 22, lecz w Coll. novum Nr. 31, I p.

Sekcya mineralogii, geologii i geografii.

Obrady w Collegium Minus. (Gołębia 11, II. p.). Między innemi p. Leon Pitułko (Zurych) wygłosi rzecz p. t.:

»O potrzebie polskiej akademii górniczej«. Podczas Zjazdu urządzona będzie wystawa minerałów polskich w Muzeum Zakładu mineralogicznego (Collegium Minus. III p.).

Sekcya zoologiczno-anatomiczna.

Gospodarze: prof. Godlewski (junior), prof. Hoyer, prof. Kostanecki, prof. Maziarski, prof. Siedlecki, prof. Talko-Hryncewicz. Obrady w sali zoologicznej, ul. św. Anny 6. Na dzisiejszem posiedzeniu: Wyniki badań nad morfologią i biologią komórki.

Sekcya botaniczna.

Gospodarz: prof. Rostafiński, sekretarz R. Gutwiński. Obrady: dzisiaj w pracowni chemii lekarskiej, Kopernika 7, gdzie prof. Marchlewski wygłosi rzecz p.t. »Dzisiejszy stan chemii chlorofilu«; dalsze obrady odbywać się będą w Collegium novum sala Śniadeckich, Nr. 41.

Sekcya rolnicza.

Gospodarz: prof. Godlewski (senior), sekretarz prof. Surzycki. Obrady w Collegium novum sala Nr. 43. Tematy główne: »Kwestya organizacyi niższego wykształcenia rolniczego« (Referenci prof. Jentys (z Krakowa) i Piątkowski (z Warszawy). »Kwestya organizacyi zakładów doświadczalnych rolniczych (referenci: prof. Mikułowski-Pomorski z Dublan i Dr Kosiński z Warszawy).

Sekcya weterynaryi.

Gospodarze: Dyr. Papeé, Dr Rutkowski, Dr Zagaja. Obrady w Coll. novum sala Nr. 35. Główne tematy: »Przyczyny ciągłego napływu zaraz zwierzęcych do Galicyi i Bukowiny«. »Najnowsze metody rozpoznawcze chorób zaraźliwych zwierzęcych w zastosowaniu praktycznem«.

Sekcya farmaceutyczna.

Gospodarze mgr. Łuczko, Mikucki, Proń. Obrady w Coll. novum sala Nr. 40. Między innemi mówić będzie p. Zawałkiewicz (Kamionka strum.) o reformie studyów farmaceutycznych w państwie austryackiem, pp. Blumenfeld i Rubenbauer (Lwów) »O upadku zawodu farmaceutycznego.

Sekcya medycyny teoretycznej.

Gospodarze: prof. Browicz, prof. Cybulski, prof. Klecki, sekretarz prof. Ciechanowski. Obrady w Collegium medicum, ul. Grzegorzecka. Temat główny na posiedzeniu wspólnem z sekcyą medycyny wewnętrznej dzisiaj o godz. 3 popołudniu: »Arytmia sercowa«. Referenci: prof. Ciechanowski (Kraków), doc. Janowski (Warszawa), doc. Franke (Lwów), doc. Latkowski (Kraków).

Sekcya medycyny wewnętrznej.

Przewodniczący komitetu prof. Reiss, sekretarz doc. Latkowski. Referaty główne: »Arytmia sercowa« wspólnie z sekcyą medycyny teoretycznej, dalej: »Znaczenie i wartość odczynu Wassermana ze szczególnem uwzględnieniem wskazań leczniczych« (ref. Malinowski i Wojciechowski z Warszawy); »O zaburzeniach odżywiania u niemowląt« (ref. Raczyński ze Lwowa). »Współczesne poglądy na dnę i cierpienia t. zw. artrytyczne i ich patogeneza, symptomatologia i leczenie« (referenci: Anast Landau i Halpern z Warszawy). »O stosunku skazy wysiękowej względnie limfatyzmu do zołzów i gruźlicy« (ref. Rozenblatówna z Łodzi). »O nerwicach« (ref. Jaroszyński z Warszawy). »Roentgeno- i radioterapia w chorobach skórnych«. (Referenci: Karwowski (z Poznania, Kozerski i Sterling Wacław z Warszawy). »Leczenie kiły przetworami arsenu«. Referenci Lenartowicz (ze Lwowa) i Krzyształowicz (z Krakowa).

Sekcya chirurgiczna

Sekcya ta jest zarazem XVII Zjazdem chirurgów polskich. Obrady w klinice chirurgicznej, Kopernika 40. Referaty główne: »Chirurgia płuc« (ref. Sokołowski i Kijewski (z Warszawy). »O leczeniu wrzodu żołądka« (ref. Rejchman (z Warszawy) i Rydygier (ze Lwowa).

W klinice chirurgicznej odbywać będzie również posiedzenie sekcya laryngo-otiatryczna (sala Nr. 9).

Sekcya ginekologiczna.

Obrady odbywać się będą w klinice chirurgicznej. Tematy główne: »Cięcie cesarskie w świetle nowych metod operacyjnych« (referenci prof. Mars i Czyżewicz ze Lwowa, prof. Rosner z Krakowa, Zaborowski z Warszawy i Pomorski z Poznania). »O raku macicy z punktu widzenia naukowego i społecznego (Jaworski, Bylicki, Bocheński. Schlank, Falgowski, Welecki). »Przerwanie ciąży ze stanowiska lekarskiego, ustawowo-kryminalnego i kościelnego« (Bylicki, Mięsowicz, Piltz, prof. Rosenblatt, Wachholz, Neugebauer, Osuchowski, Zakrzewski, Falgowski. »O rozszerzaniu szyi macicznej podczas porodu i poronienia«. »Eudometritis«.

Sekcya okulistyczna.

Obrady w klinice okulistycznej, Kopernika 40. Tematy ogólne: »Etiologia i postacie kliniczne zapalenia jaglicowego«, (Sprawozdawcy: Rosenhauch, Kramsztyk, Wicherkiewicz). »Referat o operacyach opadniętej powieki« (Sprawozd. Machek).

Sekcya stomatologiczna.

Gospodarz prof. Łepkowski. Obrady w ambulatoryum dentystycznem, Rynek 22, II p. Między innymi mówić będą: Dr Bieńkowski (Lwów): »Kilka uwag o przyczynach próchnicy u młodzieży w wieku szkolnym; Dr Haber, Dr Piepes (Kraków): Szkolni lekarze dentyści.

Sekcya zdrowotności publicznej.

Obrady odbywać się będą w domu Tow. lekarskiego, Radziwiłłowska 4). Wygłoszony będzie cały szereg wykładów z dziedziny hygieny szkolnej (prof. Bujwid, Dr Piasecki i inni. Omówioną będzie sprawa zwalczania gruźlicy w różnych dzielnicach Polski (Janiszewski, Sterling, Wiczkowski, Zychoń i i., zaopatrzenie W. Krakowa w wodę, kanalizacya Krakowa (radca budownictwa Kłeczek), regulacya miast i Wielki Kraków (r. Kłeczek, prof. Rakowicz), potrzeba organizacyi nadzoru nad żywnością (Dr Bier), alkoholizm w Polsce i jego zwalczanie (Dr Eisenberg, Dr Gantkowski, Dr Golińska-Daszyńska, Roszkowski, Skalski) itd. Nadto na posiedzeniu, które się odbędzie 19 lipca o godz. 8 rano o zakładzie hygieny (Lubicz 42) p. Zapasiewicz z Warszawy demonstrować będzie preparaty dżumy, a 20 lipca o godz. 8 rano prof. Bujwid przedstawi sprawę wojałowiania wody zapomocą promieni ultrafiołkowych i zademonstruje tablicę porównawczą działania środków odkażających na powierzchnię skóry.

Sekcya prasy lekarskiej

Gospodarze: prof. Ciechanowski, prof. Dobrowolski, Dr Kwaśnicki. Obrady 20 lipca o 9 rano w Collegium novum, sala Nr. 33.

Wykłady zgłoszone w ostatniej chwili.

W sekcyi medycyny wewnętrznej zglosili od-

czyty: prof. Cybulski i Dr Surzycki: »O elektrocardiogramach przy pericarditis«, Dr Surzycki »O oxaluryi«, Dr Bancza i Dr Reich (z instytutu Obersteinera) przedstawią demonstracye z dziedziny neurologii, Dr Roszkowski (Warszawa), mówić będzie o wartości rozpoznawczej w okresie zwiastunów odry.

W sekcyi medycyny publicznej Dr Roszkowski (Warszawa) wygłosi odczyt: Wpływ alkoholu na ustrój ludzki wogóle, i dziecka w szczególności. Treść: Dane statystyczne dotyczące rozpowszechnienia użycia alkoholu wśród dzieci na podstawie spostrzeżeń własnych i innych.

W sekcyi tej we środę 19 lipca na rannem posiedzeniu odbędzie się opis i demonstracya przyrządu do wyjaławiania mleka Dra T. Herynga z Warszawy.

Informacye.

Zebranie w Grand-hotelu.

W sali restauracyjnej Grand-hotelu zgromadzili się wczoraj wieczór przybyli goście. Szczupła sala z trudem tylko mogła pomieścić wciąż napływających uczestników. Wśród przybyłych gości cudzoziemskich zauważyliśmy prof. Bechtierewa z Petersburga, prof. Hlawę i rektora Stoklasę z Pragi, Dr. Skalczicza z Zagrzebia. Z Warszawy zjawili się prof. Dickstein, Dr. B. Miklaszewsqi, Dr Halpern, p. J. Tur, p. Zygmunt Weyberg, docent Janowski, Dr. Puławski, Dr. Gajkiewicz, Dr. Jaworski, Dr. Zawadzki i w. i., z Petersburga Dr. Czeczott, z Radomia Dr. Fidler, z Lublina Dr. Staniszewski, z Łodzi Dr. Sterling, ze Lwowa rektor Kadyi, prof. Tołłoczko, Machek, Gluziński, Rydygier, Raciborski, Smoluchowski, rektor akad. wet. Królikowski i wielu innych.

Swobodna pogawędka przeciągnęła się do g. 11-tej w nocy.

* * *

Program zwiedzania miasta przez uczestników Zjazdu. Dnia 18 lipca pop., godz. 3-cia punkt zborny w Muzeum narodowem:

Zwiedzanie Muzeum narodowego i pałacu sztuk pięknych. Końcowy punkt wycieczki w kawiarni Bisanza godz. $5^1/_2$.

Dnia 19 lipca środa, godz. $9^1/_2$ rano, punkt zborny w Rondlu bramy Floryańskiej:

Zwiedzanie Muzeum XX. Czartoryskich, Domu im. J. Matejki, kościoła N. P. Maryi popołudniu godz. 3-cia punkt zborny w dziedzińcu biblioteki jagiellońskiej: Zwiedzanie kościoła św. Anny, Collegium novum, Muzeum im. Czapskich. Końcowy punkt wycieczki w kawiarni Michalika godz. $5^1/_2$.

Dnia 20 lipca czwartek, godz. $9^1/_2$ rano punkt zborny przed katedrą na Wawelu:

Zwiedzenie katedry, skarbca i zamku, kościołów Bożego Ciała, św. Katarzyny i starej synagogi, popołudniu, godz. 3-cia, punkt zborny przed kościołem św. Piotra. Zwiedzanie kościołów św. Piotra, OO. Franciszkanów, Dominikanów, św. Krzyża, św. Floryana, Izby handlowej.

* * *

Zarząd Sekcyi Zdrowotności publicznej zawiadamia, że pierwsze posiedzenie Sekcyi odbędzie się we wtorek 18 VII o godzinie 3 popołudniu (a nie o 2 jak wydrukowano w programie posiedzeń Sekcyi) w domu Towarzystwa Lekarskiego.

Dr Edward Bruner (Warszawa) odwołał zapowiedziany odczyt z powodu konieczności wyjazdu za granicę. Zamiast tego odbędzie się we środę 19. VII. rano odczyt świeżo zgłoszony Dr Gertlera Kraków) p. t. »O ile zeszyty szkolne mogą przyczynić się do szerzenia chorób zakaźnych«.

Wycieczki.

Komitet gospodarczy XI. Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich urządza dla uczestników Zjazdu dwie wycieczki: jednę do Wieliczki, drugą do Zakopanego. Program ich jest następujący.

Wycieczka do Wieliczki: Wyjazd z Krakowa w piątek o godzinie 1·30 popołudniu. W Wieliczce nastąpi zwiedzenie kopalni rzęsiście oświetlonej, poczem powrót do Krakowa o godz. 5·30.

Wycieczka do Zakopanego: Wyjazd z Krakowa w nocy z piątku na sobotę o godz. 12·07, przyjazd do Zakopanego w sobotę o godz. 6·22 rano. Zwiedzenie Zakładu wodoleczniczego Dra Chramca i śniadanie w zakładzie. Wyjazd furkami do Sanatoryum dla chorób piersiowych Dra Dluskiego, zwiedzenie Sanatoryum i obiad tamże. Powrót do Krakowa w sobotę o godz. 5·15 popołudniu, przyjazd do Krakowa o 11·09 w nocy.

Ewentualne wycieczki do doliny Kościeliskiej, Morskiego Oka pozostawia Komitet inicyatywie prywatnej.

Koszta wycieczek, które uiścić należy przy zgłoszeniu uczestnictwa są następujące: Do Wieliczki Koron 3 (trzy Korony), do Zakopanego Koron 30 (trzydzieści).

Zgłoszenia na uczestników przyjmuje w Collegium noavum Biuro wycieczkowe Zjazdu we wtorek 18. lipca i środę 19 lipca od 11—1. w południe.

* * *

Wystawa przyrządów Prof. Olszewskiego do skraplania gazów otwarta będzie 19, 20, 21 b. m. od g. 3—5 w I. Zakładzie chemicznym Jagiellońska 22. Demonstracye będą się odbywały od 4—5. Wstęp wolny dla członków i uczestników Zjazdu.

* * *

Wykład Dra Syropa o »regulacyi zębów krzywo-rosnących i ich stosunku do zmian nosa, gardła i oddychania« odbędzie się we Środę rano o 9-tej w Ambulatoryum dentystycznem, na który sekcya stomatologiczna kolegów laryngologów i pedyatrów niniejszem zaprasza.

* * *

Zwiedzenie rzeźni miejskiej. Członkowie Zjazdu chcący zwiedzić krakowską rzeźnię miejską zechcą zgromadzić się we Środę 19 b. m. o g. $8^1/_2$ rano w mleczarni P. Dobrzyńskiej obok pałacu biskupiego przy wylocie ulicy Wiślnej. Wyjazd na miejsce punktualnie o 9 godz. Biorący udział zechcą sami postarać o dorożki. W powrocie zwiedzimy główną stacyę telegrafu pożarnego.

* * *

Lecznicę Związkową (Garncarska l. 11) zwiedzać można codziennie od godziny 8 do 9 rano.

Mechanoleczniczy i ortopedyczny Zakład Zanderowski (Zyblikiewicza 9) uczestnicy Zjazdu zwiedzać mogą codziennie od godz. 8—9 rano i od 6—7 popołudniu.

Wystawa minerałów polskich. Urządzona z okazyi Zjazdu wystawa polskich minerałów otwarta będzie z dniem 18. b. m. i trwać będzie do 23 t. j. do dnia zamknięcia Zjazdu. Wstęp. na nią jest wolny dla wszystkich uczestników i gości codziennie między 9 a 12 i popołudniu między 3 a 6, pokazy zaś z objaśnieniami stale odbywać się będą bezpośrednio po naukowych posiedzeniach sekcyi III. (Mineralogii, Geologii i Geografii).

Wystawa obejmuje następujące — niektóre już dawno wyczerpane — złoża mineralne: Swoszowice, Wieliczka, Bochnia, Truskawiec, Borysław, Kałusz, Trzebionka, Kęty, Czerna, Tatry, Bolesław pod Olkuszem, Starachowice w Radomskiem, Miedzianka pod Kielcami i in. Również reprezentowane są ważniejsze krajowe skały wybuchowe.

W wystawie biorą udział: Muzeum dworskie i Państwowy zakład geologiczny w Wiedniu, Muzeum czeskie w Pradze, Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Muzeum Dzieduszyckich we Lwowie, Gabinet geologiczny i Zakład Mineralogiczny Uniw. Jag., Kopalnie: Wieliczka, Kałusz, Czerna, tudzież osoby prywatne.

Wystawa ma znaczenie nietylko naukowe, lecz i praktyczne, bo gromadzi okazy wszystkich ważniejszych kopalń naszego kraju. Mamy tu bogatą ilustracyę naszych zasobów kruszcowych w postaci rud miedzi, cynku, ołowiu i żelaza dalej złóż soli kamiennej, soli potasowych, gipsu, siarki, wosku ziemnego oraz ważniejszych materyałów budowlanych i ornamentacyjnych.

* * *

Muzeum etnograficzne (Studencka 9) otwarte jest codziennie dla członków Zjazdu.

* * *

Zmiany i uzupełnienia odczytów należy zgłaszać do sekretarzy w poszczególnych sekcyach.

* * *

Wycieczka na wystawę hygieniczną do Drezna odbędzie się po Zjeździe w d. 22—28 bm. Zwiedzanie wystawy pod kierunkiem prof. Bujwida. Liczba uczestników musi być znaną do 20 bm. włącznie.

Lista uczestników.

Akerman Adam, Kraków, Wiślna 6.
Amerlig Karol, Praga, Hotel Narodowy.
Antoniewicz, Kijów, Grand Hotel.
Bannet Arnold, Kraków, pl. WW. Świętych.
Barański Jerzy, Kraków.
Baurin, Poronin, pension la famille.
Bednarski Adam, Lwów.
Bednarski Tadeusz, Kraków, Wiślna 3.
Bernadzikowski Szymon, Lwów.
Bielański Gustaw, Kraków, Studencka 6.
Bielecki Wojciech, Kraków, Studencka 27.
Bochenek Adam, Kraków, Studencka 6.
Boczkowski Piotr, Warszawa, Hotel Krakowski 26.
Boczkowska Wiktorya, Cwiertków gub. Kijowska.
Borkowski Józef, Kraków.
Borzęcki Eugeniusz, Kraków, Gertrudy 13.
Budzyński Kazimierz, Jaworzno.
Budzyńska, Jaworzno.
Bogdanowicz Antoni, Biarritz.
Brunicki Br. Julian, Podhorce ad Stryj.
Brownsford Kazimierz, Poznań.
Brudzewski Karol, Kraków, Floryańska 40.
Brzeski Jan, Brzesko.
Brzeziński Józef, Kraków, Prądnik czerwony.
Bandrowski Bronisław, Lwów, Karmelicka 24.
Bergrun Józefa, Kraków, Dunajewskiego 6.
Berera Witold, Kraków, Filipa 22.
Bernhagel Halina, Warszawa, Saski.
Bernhard Robert, Warszawa, Hotel Saski.
Białobrzewski Stefan, Kijów, Hotel Pollera.
Biały.
Blacho Paweł, Luhaczowice (Morawa), Grand H.
Blassberg Maksym., Kraków, Dietlowska 49.
Błachowski Konstanty, Wiedeń.
Błachowski Stefan, Podwale 7.
Błędowski Ryszard, Warszawa, Swoboda 7.
Bobrowski Emil, Podgórze.
Bornstein Maurycy, Warszawa, Grand Hotel.
Borowiecka Marya, Warszawa. Studencka 5.
Borowiecki Stefan, Kraków, Kopernika 10.
Braun Stanisław, Kraków, Krupnicza 18.
Broniatowski, Częstochowa, Kopernika 7.
Brudziński Ludwik, Mikulińce, Garbarska 5.
Bruner Ludwik, Kraków, Jagiellońska 22.
Bujalski Władysław, Wilno, H. Krakowski.
Bujwid O., Kraków, Lubicz 34.
Bujwidówna Jadwiga, Kraków, Lubicz 34.
Bujwidówna Zofia, Kraków, Lubicz 34.
Bury Janina, Kraków, Wenecya 1.
Buzdygan Mikołaj, Bracka 10.
Chłapowski, Poznań-Kisingen.
Chlebiński Zygmunt, Wyłkowyszki.
Chlumsky Wacław, Kraków, Rynek kleparski 12.
Chrzanowski Gustaw, Gub. Mińska Studencka 27.
Chrzanowska J. Gub. Mińska, Studencka 17.
Ciesielski Teofil, Lwów.
Cieślewicz, Strzelno. H. Narodowy.
Ciepielewski Kazimierz, Kolbuszowa, Straszewskiego 27, Pension de famille 17.
Czyżewicz Adam, Lwów.
Chełchowski Kazimierz, Warszawa, H. Centralny.
Chomentowski Witalis, Podole ros. Podwale 3.
Chrempiński Stan. R., Łęczyca gub. Kaliska.
Cukier Michał. Kalisz, H. Pollera.
Cukier Marya, Kalisz, H. Pollera.
Cybulski Teodor, Kraków, Floryańska 23.
Czajkowska Walentyna, Warszawa, Wolska 6.
Czarkowski Bronisław, Warszawa, Karmelicka 24.
Czarkowski Józef, Warszawa, Karmelicka 24.
Dalkiewicz Mieczysław, Lwów.
Damski Wacław, Kraków, Kolejowa 1.
Dembiński T., Poznań.
Dembowski, Podgórze.
Demetrykiewicz Włodzimierz, Kraków.
Dobrowolski Stanisław, Kraków, Podwale 2.
Dobrowolski Maryan, Kraków, Podwale 2.
Droba Stanisław, Kraków.
Drobner Bolesław, Kraków, pl. Szczepański 2.
Dyski J. Moskwa, Straszewskiego 27. Pension de fam. 21.
Dziewulski Władysław, Kraków, Obserwator. astron.
Dziewulski M., Kraków, Obser. astr.
Danysz Regina, Warszawa.
Daszyńska-Golińska, Kraków, Pijarska 3.
Dąbrowski Jerzy, Kijów, Grand Hotel.
Dąbrowska Felicya, Kijów, Grand Hotel.
Dikstejn S., Warszawa, Grand Hotel.
Dmochowski Zdzisław, Warszawa, Radzina 8.
Domański Stanisław, Szczepańska 9.
Domosławski Stanisław, Sobieszyn (Siedled), Karmelicka 40.
Domosławski Kazimierz, Sobieszyn, Kanonicza 40.
Drzewiecka Alma, Warszawa, Studencka 27.
Dymsza Adam, Wilno, Krakowski hotel.
Dzierzgowski, Petersburg, H. Pollera.
Eiger Maryan, Kraków, Coll. Medicum.
Estreicher Stanisław, Fryburg Szwajcarya.
Endelman Zygmunt, Warszawa, Bonerowska 11.
Falgowski, Poznań.
Fertig Zygmunt, Kraków, Rzeźnia.
Fertigowa Zygmuntowa, Kraków, Rzeźnia.
Fiedler J., Radom, Hotel Pollera.
Fiedlerowa, Hotel Pollera.
Fried Fryderyk, Przemyśl.
Froń J.. Horodenka, Swoboda 3 I p.
Ficka Jadwiga, Warszawa, Batorego 18.
Fedorowicz Otto, Mińsk Litewski.
Ficki Feliks, Warszawa, Batorego 18.
Filipkiewicz Władysław, Kraków, Dunajewskiego 1.
Filipkiewicz Zofia, Kraków, Dunajewskiego 1.
Frenkel Bronisław, Warszawa, Kopernika 12.
Friedmann Ludwik, Kraków.
Fuksiewicz Leon, Radom, Hot. Europejski.
Gajewski Wacław, Kraków, Smoleńska 26.
Gantkowski P., Poznań.
Gąska Adam, Myślenice.
Gawlik Jan, Zakopane, Grand Hotel 28.
Goldmann Antoni, Łódź, Hotel Saski 39.
Gorski Kornel, Łódź, Hotel Saski 36.
Grabiński Bronisław, Piszczany, Wolska 9.

Grabowski Eugeniusz, Kraków, Retoryka 9.
Grabowski Mieczysław, Lwów.
Grażyński Edward, Kraków, Kolejowa 12.
Grocholski Bronisław, Moskwa.
Gumplowicz, Kraków.
Gurbski Stanisław, Warszawa, Hotel Saski 14.
Guzek Władysław, Lwów.
Gajkiewicz Władysław, Warszawa, Hotel Saski.
Gajkiewicz Zofia, Warszawa, Hotel Saski.
Gałecki Antoni, Getynga, Czarnowiejska 13.
Garbowski Tadeusz, Radziwiłłowska 17.
Genello Mieczysław, Kowel, Hrand Hotel.
Gliński Jerzy, Łask.
Glińska Janina, Grzegórzecka.
Gliński Konrad, Kraków, Grzegórzecka.
Godlewska Marya, Warszawa, Podzamcze 3.
Grabowiecki Czesław, Minsk Lit. Straszewski 27.
X. Gralewski Jan, Warszawa, H. Centralny.
Grocholska Emilia.
Grażewicz Władysław, Berdyczów, Batorego 22.
Grzybowski Józef, Kraków, Św. Anny 6.
Grzybowski Wacław, Kraków, Szpitalna 19.
Guranowska Marya, Warszawa, Hotel Centr.
Guranowska Pola, Warszawa, Hotel Centr.
Guranowski Ludwik, Warszawa, Hotel Centr.
Haber Maurycy, Kraków, Grodzka 30.
Halban Henryk, Lwów.
Hertzberg Władysław, Kraków, Strzelecka 19.
Hornowski Józef, Lwów, Hotel Pollera.
Horoszkiewicz Stefan, Kraków, Sobieskiego 12.
Hoyer, Kraków, Nowowiejska.
Hryniewiecki Teodor, Moskwa.
Hryby Hodonin, Grand Hotel.
Hrybowa, Hodonin, Grand Hotel.
Hagmajer Stanisław, Warszawa, Straszewskiego 5.
Halpern Ignacy, Warszawa, Hotel Wiktorya.
Heryng Teodor, Warszawa, Straszewskiego 26.
Hirch Herman, Kraków, Zielona 7.
Horoszkiewicz Józef, Kraków, Sobieskiego 10.
Ks. Hortyński Feliks, Nowy Sącz, Kopernika 26.
Hryniewiecki Bolesław, Dorpat, Pańska 12.
Hulewicz Marya, Warszawa, Hotel Saski.
Jakubowski Maciej Leon, Kraków, Dunajewskiego 8.
Janiszewski Tomasz, Kraków, Sobieskiego.
Janowski Aleksander, Warszawa, Radziwiłowska 33.
Jaugustyn Stanisław, Kraków, Sławkowska 20.
Jendl-Sanzenhofen Ignacy, Radziwiłowska 33.
Jodłowski, Zarszyn.
Jacuński Wacław, Warszawa, Loret. 4. (Podlasie).
Janowski Władysław, Warszawa, Grand Hotel.
Jahimowicz Jan, Piotrków, Straszewskiego 27.
Janiszewski Zygmunt, Warszawa, Hotel Wiktorya.
Janczewski Władysław, Warszawa, Grand Hotel.
Jasieński Józef, Kraków, Loretańska 3.
Jarmułowicz St.
Jaworski Zygmunt.
Judt Ignacy, Warszawa. Hotel Saski.
Kaden K. Rabka.
Karpińska Ludwika, Zakopane.
Karwowski Adam, Poznań.
Kiernik Eugieniusz Kraków, Anna 6.
Kiernikowa Marya, Kraków, Anna 6.
Koziółkiewicz Jan, Warszawa, Hotel Krakowski 9.
Koźmiński Franciszek Lwów.
Kozłowski Stanisław, Ojców.
Kownacki Józef, Wieliczka.
Kowar Jan, Kromieryz, Hotel Narodowy.
Korngold Regina, Kraków, Szp. Izr.
Krasowski Stanisław, Stanisławów.
Krause Stanisław, Kalwarya, Jun.
Krongold Wilh. Kraków, Gertrudy 13.

Kreutz Stefan, Kraków, Wolska 17.
Królikowski Stanisław, Lwów.
Krukiewiczówna Antonina, Kraków, Tomasza 31.
Krzyszkowski Józef, Kraków. Dietlowska 97.
Kubisztal Stanisław, Stanisławów.
Kubuz, Gdańsk.
Kulwiec Kazimierz, Warszawa.
Kuźniar Wiktor, Kraków, Dietlowska 97.
Kuzniar Czesław, Kraków, Lubicz 38.
Kulczycki Włodz. Lwów.
Kwaśnicki August. Kraków, Basztowa 4.
Kwieciński St., Kraków.
Kafta Maksemilian, Chodorów.
Kalusza Boguchwał, Kraków, Czarnowiejska 13.
Kaczorowski Bronisław, Lwów, Starowiślna 23.
Karnicki Karol, Petersburg, Podwale 3.
Kaufmanówna Laura, Kraków, Kolejowa 7.
Kęcki Stanisław, Łobzowska 7.
Kepler Paweł, Podgórze.
Kijewski Franciszek, Warszawa, Hot. Saski.
Dr. Kleczkowski Tadeusz, Kraków, Krupnicza 3.
Kleczkowska Róża, Kraków, Krupnicza 3.
Kluczyński Eugeniusz, Kraków.
Knapczyk Aleksander, Lwów, Wolska 30.
Kopeć Stefan, Warszawa, Karmelicka 22.
Korolewicz Piotr, Kraków, Długa 4.
Kryński Leon, Warszawa, Grand Hotel.
Konopacki Mieczysław, Lwów, Batorego 25.
Kosiński Ignacy, Warszawa, Podgórze, Kilińskiego 4.
Kosiński Mieczysław, Kraków, Łobzowska 7.
Koskowski Bronisław, Warszawa, Hotel Drezdeński.
Koskowski Mieczysław, Warszawa, Hot. Europejski.
Koszutski Bronisław, Kalisz, Starowiślna 8.
Kostanecki Kazimierz, Kolejowa 9.
Kowalczewski Ludwik, Lublin, Hot. Centralny.
Kowalczewska Regina, Kraków, Hotel Centralny.
Kozłowski Antoni, Warszawa. Hot. Drezdeński.
Kramsztyk Zygmunt, Warszawa, Siemiradzkiego 25.
Kurella Edmund, Warszawa, Hot. Saski.
Kurella Jadwiga, Warszawa, Hot. Saski.
Kruczek Szczepan, Kraków, Kopernika 15.
Kurtz Stanisław‘ Warszawa, Mikołajska 20.
Kurtz Aniela, Warszawa, Mikołajska 20.
Krzyształowicz Franciszek, Kraków, Basztowa 6.
Krzyształowiczowa Józefa, Krak. Basztowa 6.
Krzemieniecki Seweryn, Dublany, Wolska 38.
Kwieciński Feliks, Warszawa, Saski.
Lachowicz Zdzisław, Kraków, Grand Hotel 16.
Lachs Jan, Kraków, Jasna 1.
Landau Jan, Kraków, Gertrudy 9.
Landau Zofia, Warszawa.
Lang Henryk, Lwów.
Laskowski, Kruszwica.
Lech, Kraków.
Lech Piotr, Zakopane.
Landau Anastazy, Warszawa, Grand Hotel.
Landau Emma, Kraków, Gertrudy 9.
Lewiński Jan, Warszawa, Swoboda 7.
Limanowski Bolesław, Kraków, Łobzowska 31.
Linda Stefan, Wilno, Graniczna 5.
Lindenfeld Henryk, Warszawa, Hotel Polera.
Linkiewicz Stanisław, Dublany (krak), Staszica 7.
Loria Stanisław, Ditlowska 93.
Loria Marya, Ditlowska 93.
Lustgarten Ludwik, Grodzka 60.
Dr. Lustgarten Julian, Kraków, Wolska 1.
Lustgarten Walera, Kraków, Grodzka 60.
Łazarewicz Stanisław, Poznań, Karmelicka 24, pensyonat Borońskiej.
Łebkowski Wincenty, Kraków, Straszewskiego 36.
Łebkowska Celina.
Łobaczewski Adam, Kraków, Pijarska 5.
Łoziński Paweł, Kraków, Radziwiłłowska 8.
Łomnicki Antoni, Lwów, Hotel pod Różą.
Łapiński Teodor, Warszawa, Strzelecka 15.
Łukowski Ludwik, Wilno, Karmelicka 58.
Łukowska Jadwiga, Wilno, Karmelicka 50.
Madejski Ludwik, Lwów.
Majewicz Edmund, Kraków, Kolejowa 7.
Majkowski Julian, Warszawa.
Majkowska Stefania, Warszawa.
Majkowska Jadwiga, Warszawa.
Marchowski Zygmunt, Lwów.
Marcinkiewicz Marya, Lwów.
Marko Dymitr, Bochnia.
Mayerówna Matylda, Warszawa.
Mazurek Alojzy, Kraków, Rynek Kleparski 13.
Meissner Czesław, Poznań.
Meschel Józef, Lwów.
Meschlowa R., Lwów.
Michelini Humbert, Lwów.
Mierzejewski Władysław, Kraków, Św. Anny 6.
Mglej Jan, Rzeszów, Studencka 5.
Miczyński Kazimierz, Dublany.
Miszewski Stanisław, Jaworze, Hotel Krakowski.
Mielecki, Katowice.
Mieczkowski Leon, Poznań.
Michalski Stanisław, Warszawa.
Mittelstaedt Edward, Łódź, Loretańska 4 Podlasie.
Mittelstaedt Edwardowa »
Mlcoch, Kromieryż, Straszewskiego 27 Pension de Famille.
Mogilnicki Tadeusz, Łódź. Hotel Saski 38.
Murdzieński Franciszek, Kraków, Szpitalna 36.
Muttermilch Stanisław, Warszawa, Grand Hotel 38.
Muzeum Dzieduszyckich.
Maciesza Adolf, Radziwiłłowska 7.
Maliniak Izydor, Warszawa, Grand Hotel
Malsburg Karol, Dublany.
Małkowska Zofia Zwierzyniec, Senatorska.
Marenier Ewelina, Wilno, Karmel. 24J
Marenier Jadwiga, Wilno, Kur 21.
Marenier Stanisław, Wilno, Karmelicka 24.
Markiewicz Dyonizy, Kałusz, Hotel Centralny.
Markiewicz Franciszka, Kałusz, Hotel Centralny.
Markowa Ada, Łobzowska 7.
Marszałkowicz Jan, Rzyzna Paska, Wolska 23.
Maziarski Stanisław, Wielopole 15.
Merz Alfred, Kraków, Starowiślna 1.
Merzowa Helena, Kraków, Starowiślna 1.
Merunowicz Tadeusz, Kraków, Rynek 33.
Mester Maksymilian, Kraków, Kapucyńska 7.
Męczkowska Teodora, Warszawa, Strasezwskiego 27 (p. Studnicka).
Michalski Władysław, Wieliczka Felicyanek 7.
Michniewicz Jan, Wilno, Starowiślna 8 m. 2.
Michniewiczowa Michalina, Wilno, Starowiślna 8.
Męsowicz Erwin, Jabłonowska 2.
Miklaszewski Sławomir, Kraków, Swoboda 7.
Mikołajski Szczepan, Lwów, Aryańska 7.
Miłobędzka Janina, Warszawa, Kopernika 13.
Miłobędzki Tadeusz, Warszawa, Kopernika 13.
Miszewski Kazimierz, Drewnica, Hot. Narodowy.
Miszewska Walentyna, Drewnica, Hot. Narod.
Młodowska Jadwiga, Gertrudy 9.
Modrzewski Adam, Kijów, Grand Hotel.
Momidłowski Walery, Tarnobrzeg Hotel Saski.
Morawski Mateusz, Gwoździec, Zakrzówek 53.
Moroński Władysław, Mierzyn, Kotel Krakowski.
Morońska Janina, Mierzyn, Hotel Krakowski.
Możejko Bronisław.
Nartowski Mieczysław. Kraków, Plac Szczepański 2.
Natanson Władysław, Kraków, Studencka 4.
Neufeld Natalia, Częstochowa.
Niegolewski, Poznań.

Niegolewska, Poznań.
Niementowski Stefan, Lwów.
Niedźwiedzki. Lwów.
Nowak J. Zator.
Nowicki Witold, Lwów.
Nowotny Franciszek, Kraków, Wielopole 4.
Natanson Jozef, Warszawa, Studencka 3.
Nitsch Roman, Kraków, Jana 20.
Nowak Julian, Nowa wieś.
Nowakowa Julianowa, Nowa wieś.
Nowiński Antoni, Kijów, Grand Hotel.
Ks. Nuchowski Jan, Chyrów, Kopernika 26.
Orzegowski, Ostroń.
Oświęcimski Szczęsny, Zakopane.
Opolski Stanisław, Lwów.
Orzechowski K., Lwów.
Obtułowicz Ferdynand, Lwów.
Ossuchowski, Kraków, Kopernika 7.
Obiezierski Maryan, Minsk Lit., Straszewskiego 27.
Okoniewski Stanisław, Lwów, Czysta 12.
Ponicki Franciszek, Lwów.
Pawlikowski, Warszawa.
Pawlikowska, Warszawa.
Pieniążek Jan, Łódź, Hotel Saski 39.
Pomorski, Poznań.
Puławski, Radymin, Hotel Saski 9.
Piisek Henryk, Podgórze, Krakowska.
Pawlicki Teodor, Stary Sącz, Rakowiecka 3.
Pisek Wilhelm, Lwów.
Pareński Stanisław, Kraków, Wielopole 4,
Pawcelko Bronisław, Marjampol.
Pieczenko Borys, Kraków, św. Anny 6.
Pluziński Leon, Wielkie Ks. Poznańskie, Straszewskiego, »Polonia«.
Pomorski J. M., Dublany, Poselska 22, Hotel Nar.
Pawlicki ks. Stefan, Kraków, Łobzowska 8.
Pietrzycki Antoni Bochnia.
Pańkowski Mieczysław, Kraków.
Pesina, Praga, Grand Hotel.
Przybyłkiewicz Stanisław, Lwów.
Panek Kazimierz, Lwów.
Pilch Antoni, Lwów, Hotel krakowski.
Pilchowa J., Lwów, » »
Piepes Wilhelm, Kraków, Floryańska 24.
Popielski Leon, Lwów, Hotel krakowski.
Pozerski Adolf, Warszawa, Grand hotel.
Poźniak Stanisław, Kraków, Kolejowa 13.
Poźniak Mieczysław, Kraków.
Papeé M., Kraków.
Pellowski Jan, Kościeżyna (Prusy zach.), ul. Loretańska 7.
Pellowska Antonina, Kościeżyna, Loretańska 1.
Pieńkowski Maryan, Kijów, Grand Hotel.
Piltzer, Tarnów.
Piłsudzka Marya, Kraków, Szlak 25.
Piątkowski Antoni, Warszawa, Loretańska 4.
Poliński Władysław, Kraków, Grabowskiego 13.
Porajski Stefan, Płock, Gancarska 14.
Pretzel Gustaw, Kraków, Rynek 29.
Prusinowski Feliks, Kalisz. Studencka 14.
Puławski Antoni, Warszawa, Hotel Saski.
Ramer Alfred, Rohatyn, Hotel Centralny.
Rumszewicz Konrad, Kijów, Hotel Saski 60.
Rotward Stefan, Łódź.
Reiss Władysław. Kraków, Krupnicza 5.
Rosenblatt Alfred, Kraków.
Rostek, Raciborz.
Rosenblatt, Kraków.
Rostafiński Józef, Kraków, Garncarska 8.
» Jan, » »
Rutkowski Maksymilian, Kraków, Basztowa 6.
Raczyński Jan, Lwów.
Rzeszotarski, Góra Kalwarya, Studencka 14, Podole,
Rosenblatt Emanuel, Kraków, Basztowa 23.
Rzegociński Bolesław, Kraków, Rynek.
Rydzewski Bronisław, św. Anny 6.
Radwańska Wanda, Kraków, Kopernika 7.
Rutkowski Kazimierz, Kraków, Zielona 20.
Reinhart, Libochowice, Podlasie, Loretańska 14.
Röhmszer Ludwik, Lwów.
Rogalski Włodzimierz, Tarnów.
Rubczyński Wiłold, Kraków, Jabłonowskich 4.
Radwański Kazimierz, Kraków, Kopernika 7.
Rugiewicz Witold, Czernichów.
Rydel Adam, Kraków, Dunajewskiego 3.
Raciborski Maryan, Lwów, Hotel Centralny.
Rakowicz Jan, Kraków, Karmelicka 50.
Raźny Jan, Lwów, Poselska 15.
Reich Zdzisław, Wiedeń, Hotel Drezdeński.
Reichman Mikołaj, Warszawa, Hotel Pollera.
Reutt Tomasz, Warszawa, Wolska 6.
Reuttowa Izabella, Warszawa.
Reuttówna Zofia.
Rodziewicz Anna, Kraków, Długa 7.
Rogalla, Moszno.
Roman Stanisław, Berlin, Hotel Saski.
Rosen Zygmunt, Kraków, Gołębia 11.
Rosenhauch Edmund, Kraków, Zielona 16.
Dr Józef Rostek, Hotel Centralny.
Röszler Stefan, Borszczów.
Rubczyński Witold, Kraków, Jabłonowskich 4.-
Rudzik Stanisław, Kraków, Jana 15.
Ruppert Kazimierz, Lwów, Lubicz 34.
Rouppertowa Kazimiera, Lwów, Lubicz 33.
Rouppertowa Teodora, Ciechocinek, Aryańska 18.
Ruppertówna Wanda, Kraków, Aryańska 18.
Rychłowski Piotr, Stefan, Warszawa, Hot. Polski.
Sawicki Ludomir, Kraków, Swoboda 4.
Schenkier Marjan, Skoczow, H. Krakowsk.
Schenkierowa Maryanowa, Skoczów, H. Krakowski.
Schneider Edward, Kraków, Długa 4.
Schneider Ludwik, Kraków, Floryańska 34.
Schlank Józef, Kraków, Kopernika 7.
Serwa, Sanok, Filipa 3.
Seńkowski Michał, Kraków, Radziwiłłowska 4.
Sieradzki Włodzimierz, Lwów.
Skalski Stanisław, Łódź, Studencka 14, Podole.
Skalska, Łódz, Studencka 14, Podole.
Skupiewski Stanisław, Pińsk, Batorego 22 II p.
Skupiewska Konstancya.
Slavik Franciszek, Praga.
Sohański Henryk, Lwów.
Spatz Maurycy, Jaroslaw.
Stahr Eliasz, Kraków, Kolejowa 7.
Starnowski, Wilno.
Stamm Edward, Kraków, Zierzyniecka 108.
Sternschuss Adolf, Lwów.
Sterling Seweryn, Łódź, H. Sask 39.
Styczyński, Podlasie 6. Loretańska 4.
Święcicki Heljodor, Poznań, Grand H. 9.
Szembek Włodzimierz.
Szczaniecki, Łaszczyn p. Rawica, Krupnicza, gm. 6.
Szulc, Dublany.
Szulisławski Adam, Lwów, Jagiellońska 20.
Szycówna Aniela, Warszawa.
Szymański Zygm. Kraków, Coll. Medicum.
Szumlański Witold, Warszawa H. Saski.
Szperl Ludwik, Warszawa, H. Europelski.
Szmidt Wilhelm, Drohobycz, Krupnicza 15.
Szafnicki Stefan, Kraków, Klin. okulistyczna.
Szudmak Antoni, Sobestyana 22.
Świętochowski Kazimierz, Warszawa, Kom. 10.
Świętochowski Ignacy, Warszawa, Karmelieka 20.
Surzycki Stefan, Garncarska 1.
Sunderlan Jakób, Warszawa, H. Narodowy,

Strzelecki Rudolf, Warszawa, H. Drezdeński.
Stepowski Maryan, Kopernika 13.
Starzyński Zygmunt, Kraków, Łobzów 14.
Staniewicz Witold, Wilno, Karmelicka 40.
Staniszewski Aleks. Lublin, H. Centralny.
Spira Rafał, Kraków, ul. Grodzka.
Sołtyk Stefan, Radom, Kraków, Garbarska 7.
Sokołowski Alfred, Warszawa. Grand H.
Śliwiński Stefan, Sobolówka (Gub. Podolska), Graniczna 14.
Sitkowski Stanisław, Radzyń. Graniczna 15.
Sierpiński Wacław, Lwów, Garbarska 6.
Serkowski Bolesław, Stryj.
Serkowska Józefa.
Sędzelowski Józef, Kraków.
Schumann St. Kochańsko.
Schoengut Stefan, Pijarska 9.
Schellenberg Leopold, Lwów Straszewskiego 7.
Schalit.
Ślęk Franciszek Przemyśl.
Ślusarczyk A. Oświęcim.
Śtęśliski Laurahütte.
Toczyski Franciszek. Lwów.
Tondera Franciszek, Kraków, Szujskiego 7.
Tyc, Monachjum.
Tycowa, Monachjum.
Trzebiatowski, Katowice.
Twardowski Kazimierz, Lwów.
Tur Jan, Warszawa, Swoboda 7.
Trzebiński Stanisław, Kijów, Grand Hotel.
Tołłoczko Stanisław, Lwów, Retoryka 3.
Tkalcic Zlatko, Zagrzeb, ul. Zygmunta Augusta 1.
Talko-Hryncewicz Julian, Studencka 9.
Talko-Hryncewicz Krystyna, Studencka 9.
Urbanowicz, Królewska Huta.
Vessely Franciszek, Berno, Hotel Narodowy.
Vessely Antoni, Praga.
Versch Juda, Praga.
Vorbrodt Władysław, Grodzka 63.
Wasserberg Paulina, Kraków.
Wawrzeniecki Marjan, Warszawa.
Wejberg Zygmunt, Warszawa Hot. Narodowy 16.
Weinsberg Józef, Kraków, Sebastjana 18.
Weisglas Wilhelm, Kraków, Grodzka.
Werner Wacław, Warszawa.
Wicherkiewicz Bolesław, Kraków, Wolska 2.
Wiczkowski, Lwów.
Wilczyński Marjan, Proszowice.
Wilczyńska Halina, Proszowice.
Wilczyński Henryk, Zakopane.
Wójcik Kazimierz, Kraków.
Wodnicki Józef Tarnów.
Wojciechowski Bruno, Kraków, Dunajewskiego 2.
Wolski Sarjusz Emil, Piotrków, Hotel Narodowy 16.
Wolska Sarjusz Jagwiga, Piotrków, Hotel Narodowy 27.
Woyczyński, Zakopane.
Wrzosek Marja, Kraków, Wielopole 8.
Wrzosek Adam, Kraków, Wielopole 8.
Wróblewski Augustyn, Paryż, Michałowskiego 14 a.
Wójcicki Zygmunt, Warszawa, Hot. Drezdeński.
Wolański Adam, Wilno, Hotel Polski.
Wolańska Anna, Wilno, Hotel Polski.
Witkowski Marjan Humań, Graniczna 14.
Wiszniewski Eugeniusz, Siedlce, Graniczna 15.
Wilczyński Ludwik, Kraków, Podwale 1.
Wierzejski Ireneusz, Berlin, Hotel Saski.
Wierzejska Walentyna, Berlin, Hotel Saski.
Wierzejski Antoni, Kraków. Wielopole 6.
Wierzejski Marjan, Kraków, Karmelicka 13.
Weller Ryszard, Kijów, Grand Hotel
Weisberg Biszofswerder, Warszawa, Straszewskiego 27.
Wachtel Zygmunt, Kraków, Kopernika 15.
Wachholtz Leon, Kraków, ` owowiejska.
Zagaja Józef, Kraków, sw. Jana 20.
Zakrzewski Ignacy, Lwów, Grand Hotel 43.
Zakrzewski Franciszek, Poznań.
Zaremba Gustaw, Śniatyn.
Zieliński Kazimierz, Warszawa.
Zieliński Witold, Lwów.
Zahradnicka Anna, Niem. Bród., Grand Hotel.
Zahradnicki Franciszek, Niem. Bród, Grand Hotel.
Zagórski Jan, Kraków, Rynek 22.
Zakrzewska Helena, Kraków.
Zakrzewski Konstanty, Kraków, św. Anny 6.
Zakrzewski Wacław, Kraków, Kopernika 15.
Zakrzewski Stefan, Gub. Podolska, Czarnowiejska, Grand Hotel.
Załęski Edmund, Kraków, Górka Nowa l. 40, 80.
Zaremba Stanisław, Kraków, Szujskiego 1.
Zaremba Lucyna, Husiatyn, Wielopole 4.
Zawadzki Feliks, Włocławek, Hot. Krakowski.
Zbrowski Jan, Warszawa, Jana 15.
Zbrożek Feliks, Końskie (Radomyska gub.), Hotel Krakow.
Zdrojewska Anna, Warszawa, Podzamcze 3.
Zieliński, Wolska 38.
Zielewski Bolesław, Zyrardów, Hot. Europejski.
Zmitrowicz Kudwik, Szestabów (gub. Suwelska) ul. Batorego 22.
Zmilrowicz Walerya, Szestaków, ul. Batorego 22.
Zopoth Artur, Kraków, Rynek Kleparski 1.
Żędzianowski Stanisław, Wadowice.
Żniniewiczówna Janina, Poznań. Wolska 6 u p. Brzeskiej.
Żuławski Leon, Gorlice.

Ogłaszamy na razie 582 nazwisk uczestników.